

**БЕХАТАРИИ
ОЗУҚАВОРӢ ВА
КАМБИЗОАТӢ
№3-2018**

**АГЕНТИИ ОМОРИ НАЗДИ
ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ
ТОҶИКИСТОН**

**Агентство по статистике при
Президенте Республики Таджикистан**

Ҳайати таҳририя:

Г.Ҳасанзода - Раиси ҳайати таҳририя

Аъзоёни ҳайати таҳририя: Шокирзода Ш., Холиқзода М.,
Давлатзода Қ., Асо Н.А., Қосимов Х., Минакова С., Хоҷаев З.,
Қаюмов А., Қулов А., Асмаатбеков Ф., Начибуллоев А.

Масъулин:

- барои фаслҳои буллетен

Омори демографӣ, шӯғли аҳоли ва иҷтимоӣ	Қулов А.Н.	221-49-91
Омори нарх ва таърифа	Начибуллоев А.Қ.	227-94-89
Маҷмӯи Маҳсулоти Дохилӣ, молия ва қарз	Минакова С.М.	227-98-71
Савдо, фаъолияти иқтисодии хориҷӣ	Асмаатбеков Ф.Я.	227-82-66
Кишоварзӣ, омори табиат ва ҳифзи муҳити зист	Хоҷаев З.А.	227-81-14

- таҳияи ҳуҷҷати асосӣ, танзими
фаслҳо, ороиши техникӣ ва
дизайн

-барои нашри маҷмӯа

Раёсати ҷамъбасту таҳлили
иқтисодӣ ва робитаҳои
байналмилалӣ
Қосимов Х.М.
тел.221-23-87
E-mail: stat@tojikiston.com
Сардори МД МКХ -и Агентии
омори назди Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон
Асо Н.А.
тел. 227-96-09

Муқаддима

Мувофиқи Матритсаи комиссияи Аврупоии Ислоҳоти Сиёсати Меморандум дар бораи ҳамдигарфаҳмӣ оид ба Барномаи бехатарии озуқаворӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, бо мақсади таъмин намудани низоми иттилооти таъҷилӣ ва таҳлили вазъи бехатарии озуқаворӣ дар ҷумҳурӣ ва мӯътмадаии маълумотҳо, огоҳонидани истифоббарандагони маълумотҳои бехатарии озуқаворӣ, инчунин, дар бораи таҳия ва нашри буллетен ҳар семоҳа оид ба бехатарии озуқаворӣ қарор қабул карда шуда буд.

Агентии омор аз соли 2005 ин ҷониб, оид ба бехатарии озуқаворӣ маводҳои таҳлилӣ пешниҳод менамояд. Ин буллетени таҳлилӣ дар се моҳ як маротиба бо се забон (тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ) аз нашр мебарояд.

«Мафҳуми бехатарии озуқаворӣ дастрас будани озуқаворӣ ба ҳамаи одамон ҳама вақт барои ҳаёти солим ва фаъолона зарур мебошад. Яъне таҳти мафҳуми бехатарии озуқаворӣ ба миқдори кофӣ мавҷуд будани хӯрокворӣ, хӯроквориҳои зикришударо дастрас кардани хонаводаҳо (чӣ аз бозор ва чӣ аз дигар манбаъ, ки қобилияти кофии харидорӣ ба эътибор гирифта мешавад), инчунин ба миқдори зарурӣ истеъмол кардани хӯрокворӣ дар назар дошта мешавад».

Маълумотҳои заминавӣ барои буллетен оид ба бехатарии озуқаворӣ инҳоянд: истеҳсоли маҳсулоти озуқа, мавҷуд ва дастрас будани озуқаворӣ, замини кишт, истеҳсоли маҳсулоти кишоварзӣ, хусусиятҳои умумии иқлим, вазъияти истеъмол ва саломатӣ, бо об таъмин будан, нарх ва нишондиҳандаҳои миқдорӣ, ки аз вазъияти бозори озуқаворӣ шаҳодат медиҳанд.

Дар замимаҳои буллетен нишондиҳандаҳо барои Ҳуҷҷати Стратегияи миллии рушд барои то соли 2030 ва Барномаи миёнамӯҳлати рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2016-2020, нишондиҳандаҳо дар бораи хӯроки аҳоли ва гурӯҳҳои гуногуни иҷтимоию иқтисодии он дарҷ шудаанд.

Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳар семоҳа нашри буллетени иттилоотӣ дар бораи бехатарии озуқаворӣ дар Ҷумҳурии

Тоҷикистонро бо иштироки як қатор вазорату идораҳо (Вазорати молия, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати нақлиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Муассисаи давлатии обуҳавошиносӣ ва ғайраҳо) таҳия ва нашр менамояд.

Нашрия барои мутахассисон ва ҳам барои ҳамаи хоҳишмандон равона карда шудааст. Тавсия, пешниҳод ва мулоҳизаҳоро нисбати мазмуни буллетен ва шакли пешниҳоди маълумотҳои оморӣ ба Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба нишонаи зер ирсол намудан мумкин аст.

*734025 Ҷумҳурии Тоҷикистон
ш.Душанбе, кӯчаи Бохтар, 17
Тел: (992372) 2212387
Факс (992372) 2214375
E-mail: stat@tojikiston.com*

МУНДАРИЧА

Муқаддима	3
МАЗМУНИ МУХТАСАР	7
ФАСЛИ I. НИШОНДИҲАНДАҲОИ ИЧТИМОИЮ ИҚТИСОДИ	9
1.1. Маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ	9
1.2. Индекси нарх ва таърифаҳо	10
1.3. Савдои хоричӣ	11
1.4. Бозори меҳнат	11
ФАСЛИ II. МАВҶУД БУДАНИ ОЗУҚАВОРӢ	13
2.1. Афзоиши истеҳсоли маҳсулоти кишоварзӣ	13
2.1.1. Дурнамои истеҳсоли маҳсулоти озуқаворӣ	13
2.1.2. Растанипарварӣ	15
2.1.3. Чорвопарварӣ	16
2.2. Таҳлили нархи истеҳсолкунанда	18
2.3. Савдои маҳсулоти асосии озуқаворӣ	20
2.4. Мавҷудияти маҳсулоти озуқаворӣ ба ҳар нафар аҳоли	21
ФАСЛИ III. ДАСТРАС БУДАНИ ОЗУҚАВОРӢ	21
3.1. Таҳлили нархҳои истеъмоли	22
3.2. Даромад ва хароҷот	25
3.2.1. Даромад	25
3.2.2. Хароҷот	25
3.3. Камбизоатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон	26
3.3.1. Арзёбии камбизоатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон	27
3.3.2. Бо озуқаворӣ таъмин набудани хонаводаҳое, ки беш аз нисфи даромади худро барои маҳсулоти хӯрокворӣ сарф менамоянд	30
ФАСЛИ IV. ИСТЕЪМОЛОТ ВА ҲАЗМКУНӢ	30
4.1. Озуқаворӣ истеъмом кардани аҳоли	31
4.2. Нишондиҳандаҳои бехатарии озуқаворӣ, ки ба даромадҳои аҳоли вобаста нестанд	33
4.2.1. Беморӣ	33
МЕТОДОЛОГИЯ	38
Замимаи 1. Маълумоти мухтасари шароити обу ҳаво дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон дар нӯҳ моҳи соли 2018	41
Замимаи 2. Индикаторҳои мақсадноки асосии СМР-2030	44
Замимаи 3. Тағйироти нархҳои миёнаи яклухт (пешниҳод) дар Тоҷикистон (сомонӣ/кг)	47

Замимаи 4. Тағйироти нархҳои миёнаи истеъмоли аз рӯи нимсолаи солҳои 2015 - 2018 дар Тоҷикистон (сомонӣ/кг)	48
Замимаи 5. Нишондиҳандаҳои чудоғонаи бучети хонаводаҳо аз рӯи гурӯҳҳои дахфоизаи аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон.....	50
Замимаи 6. Тақсими хонаводаҳо ва аҳолии онҳо аз рӯи андозаи ҳисоби миёнаи даромади пулии умумии ҳар аъзои хонавода ва даромади дар ихтиёрдоштаи онҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар нӯҳ моҳи солҳои 2017-2018 (аз рӯи маълумоти тадқиқоти интихобии хонаводаҳо, ба ҳисоби фоиз).....	51
Замимаи 7. Харочоти пулии хонаводаҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон (аз рӯи маълумоти тадқиқоти интихобии хонаводаҳо).....	52
Тақсими хонаводаҳо ва аҳолии онҳо аз рӯи андозаи ҳисоби миёнаи харочоти истеъмоли дар нӯҳ моҳи соли 2017 (аз рӯи маълумоти тадқиқоти интихобии хонаводаҳо; ба ҳисоби фоиз)	54
Тақсими хонаводаҳо ва аҳолии онҳо аз рӯи андозаи ҳисоби миёнаи харочоти истеъмоли дар нӯҳ моҳи соли 2018 (аз рӯи маълумоти тадқиқоти интихобии хонаводаҳо, ба ҳисоби фоиз)	55
Замимаи 8. Истеъмоли хӯрокворӣ ба ҳисоби миёна ба ҳар узви хонаводаҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон (аз рӯи маълумоти тадқиқоти интихобии хонаводаҳо)	56

МАЗМУНИ МУХТАСАР

- Маҷмӯи маҳсулоти дохилии истехсолшуда дар моҳҳои январ - сентябри соли 2018 аз рӯи маълумоти февралӣ 47517,9 млн. сомониро ташкил дод, ки нисбат ба моҳҳои январ - сентябри соли 2017 бо нархҳои муқоисавӣ 107,0 фоизро ташкил медиҳад.
- Ҳаҷми маҳсулоти умумии кишоварзӣ дар моҳҳои январ - сентябри соли 2018 дар ҳамаи категорияҳои хоҷагӣ 17755,8 млн. сомониро ташкил дод, ки нисбат ба ҳамин давраи соли 2017-ум бо нархҳои муқоисавӣ 4,0 фоиз, аз он ҷумла дар соҳаи растанипарварӣ 13251,2 млн. сомонӣ ё ки 4,0 фоиз ва чорвопарварӣ 4504,6 млн. сомонӣ ё 3,7 фоиз зиёд аст.
- Дар моҳҳои январ - сентябри соли 2018 ҳаҷми истехсоли гӯшт (дар вазни зинда) дар ҳамаи категорияҳои хоҷагӣ 135773 тоннаро ташкил намуд, ки нисбат ба ҳамин давраи соли 2017-ум 4,0 фоиз зиёд аст. Ҳаҷми умумии истехсоли шир дар ҳамаи шаклҳои хоҷагидорӣ дар моҳҳои январ - сентябри соли 2018 - ум 609403 тоннаро ташкил намуд, ки нисбат ба ҳамин давраи соли 2017-ум 1,8 фоиз зиёд мебошад.
- Воридоти молҳои озукаворӣ дар моҳҳои январ- сентябри соли 2018 нисбат ба моҳҳои январ- сентябри соли 2017- ум 8,3 фоиз зиёд шудааст, аз он ҷумла воридоти гандум 10,4 фоиз, картошка 97,5 фоиз, қанду шакар ва маҳсулоти қаннодӣ 21,1 фоиз, меваҷот 50,7 фоиз, сабзавоти консерватсияшуда, тоmat 26,3 фоиз. Зимнан, дар ин давра воридоти тухм 79,7 фоиз, рағани растани 29,6 фоиз, макарон, уғро, макарони қўҷқорак ва ғайра 10,8 фоиз, сабзавот 85,0 фоиз, чой 10,8 фоиз, орд 36,9 фоиз, шир ва маҳсулоти шир 10,9 фоиз, нӯшокиҳои мевагӣ ва сабзавот 9,1 фоиз кам шудааст.
- Аз аввали соли 2018 нархи маҳсулоти хӯроквории зерин қимат шудааст: сабзӣ – 2,1 баробар, қарам – 1,8 баробар, рағани маска – 30,6 фоиз, биринҷ – 19,5 фоиз, гӯшти гов – 7,9 фоиз, рағани пахта - 7,5 фоиз, гӯшти гӯсфанд ва моҳии зинда – 6,2 фоизӣ, орди навьӣ яқум - 5,6 фоиз, арақ – 4,7 фоиз, конфети шоколадӣ – 3,0 фоиз ва чой – 2,0 фоиз. Дар айни ҳол, бехпиёз – 60,6 фоиз, картошка – 34,5 фоиз, ярмаи марҷумак – 33,3 фоиз, помидор – 15,2 фоиз, нахӯд – 13,0 фоиз, шир – 9,3 фоиз, себ – 7,4 фоиз ва шакар – 0,3 фоиз арзон шудааст.
- Шумораи қувваҳои корӣ¹ (аҳолии машғули кор ва бекорони расмӣ ба қайд гирифташуда) аз рӯи баҳои пешакӣ дар моҳи сентябри соли 2018-ум 2372,7 ҳазор нафарро ташкил дод, ки аз ҷумлаи онҳо 2320,0 ҳазор нафар (97,8 фоиз) дар соҳаҳои иқтисодӣ машғуланд ва 52,7 ҳазор нафар расмӣ мақоми бекорро гирифтаанд, ки 2,2 фоизи шумораи қувваҳои кориро ташкил медиҳанд.

¹ Мафҳуми «аҳолии дар иқтисодӣ фаъол» мувофиқи қарори 19-умин Конференсияи байналмилалӣ оморчиёни меҳнат «Резолютсия оид ба омили фаъолияти меҳнатӣ, шуғл ва қувваҳои кории истифоданашуда» бекор карда шуд.

- Манбаи муҳимтарини даромади пулии хонаводаҳо дар нух моҳи соли 2018 мисли пештара даромади меҳнатӣ – 53,7 фоиз, пардохтҳои ҳифзи иҷтимоӣ нафақа ва кӯмакпулиҳо – 7,2 фоиз ва мадохилот аз фурӯши маҳсулоти кишоварзӣ – 6,1 фоиз мебошад.
- Дар нух моҳи соли 2018 истеъмоли нон ва маҳсулоти нонӣ, ба ҳисоби миёна ба як нафар узви хонавода 119,79 килограммро ташкил медиҳад, ки ин барои ҳамаи минтақаҳои ҷумҳурӣ хос аст.
- Дараҷаи музди ҳақиқии меҳнат (бо назардошти тағйироти индекси нархҳо) дар моҳи сентябри соли 2018 нисбат ба моҳи августи соли 2018- ум 12,5 фоиз ва нисбат ба моҳи сентябри соли 2017-ум 5,4 фоиз зиёд шудааст. Дар моҳҳои январ – сентябри соли 2018 дараҷаи музди ҳақиқии меҳнат нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 2,4 фоиз зиёд шудааст.
- Музди меҳнати камтарин дар моҳи сентябри соли 2018 дар баҳши воқеии намудҳои фаъолияти иқтисодӣ дар кормандони кишоварзӣ, шикор, ҷангалпарварӣ – 511,60 сомонӣ ва моҳипарварӣ – 874,63 сомониرو ташкил дод.
- Маблағи умумии қарздорӣ аз пардохти музди меҳнат бо назардошти солҳои гузашта то охири моҳи сентябри соли 2018- ум 26765,4 ҳазор сомонӣ, аз ҷумла дар соли ҳисоботи 2018-ум 7596,7 ҳазор сомонӣ ё 28,4 фоизи маблағи умумии қарздорию, ташкил додааст.
- Қарздорию аз ҳама зиёд дар баҳши воқеии намудҳои фаъолияти иқтисодӣ дар саноати истихроҷи маъданҳои кӯҳӣ ва коркарди конҳо – 12317,8 ҳазор сомонӣ (46,0 фоиз аз маблағи умумӣ), дар саноати коркард – 3668,7 ҳазор сомонӣ (13,7 фоиз), дар сохтмон – 3043,8 ҳазор сомонӣ (11,4 фоиз) ва дар кишоварзӣ, шикор ва ҷангалпарварӣ – 3628,2 ҳазор сомонӣ (13,6 фоиз), боқӣ мондааст.

ФАСЛИ I. НИШОНДИҲАНДАҲОИ ИҚТИМОИЮ ИҚТИСОДИ

Нишондиҳандаҳои иқтимоию иқтисодӣ, ки дар поён пешниҳод шудаанд, вазъи умумии иқтисодиёти мамлакатро барои таҳлили ҳолати бехатарии озукаворӣ тавсиф менамоянд.

1.1. Маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ

Маҷмӯи маҳсулоти дохилии истеҳсолшуда дар моҳҳои январ - сентябри соли 2018 аз рӯи маълумоти февралӣ 47517,9 млн. сомониро ташкил дод, ки нисбат ба моҳҳои январ - сентябри соли 2017 бо нархҳои муқоисавӣ 107,0 фоизро ташкил медиҳад.

Ба афзоиши бештари ММД зиёдшавии ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти кишоварзӣ, савдо ва хизматрасонӣ таъсир расондааст.

Ҷадвали 1: Нишондиҳандаҳои асосии иқтимоию иқтисодӣ

	с.2016	с.2017	нӯҳ моҳи с.2018 ¹
Шумораи аҳолии доимӣ, (дар охири давра) млн.нафар	8,7	8,9	9,1
ММД-и номиналӣ (млн. сомонӣ)	54479,1	61197,6	47517,9
аз он ҷумла ба ҳисоби фоиз:			
кишоварзӣ	20,4	21,3	18,6
саноат	15,1	17,2	17,2
хизматрасонӣ ва савдо	54,3	51,2	52,9
ММД ба ҳар сари аҳоли (сомонӣ)	6300,3	6925,2	x
Афзоиши ММД, ба ҳисоби фоиз нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта	6,9	7,1	7,0
Касри/фоидаи бучети давлатӣ (ба ҳисоби фоиз нисбат ба ММД)	0,3	-0,3	-0,9
Индекси нархҳои истеъмолӣ, ба ҳисоби фоиз нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта	105,9	107,3	103,3
Индекси нархи молҳои озукаворӣ	105,0	109,1	101,7
Индекси нархҳои хизматрасонӣ	104,9	106,0	106,4
Қурби сомонӣ нисбат ба доллар	7,8356	8,5497	9,0607
Сатҳи бекорӣ расмӣ ба қайд гирифташуда (фоиз)	2,3	2,1	2,2
Шумораи бекорони расмӣ ба қайд гирифташуда, ҳазор нафар	53,1	49,7	52,7
ба ҳисоби фоиз нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта	103,9	93,7	104,6

	с.2016	с.2017	нӯҳ моҳи с.2018 ¹
Музди меҳнати миёнаи ҳармоҳа (сомонӣ)	962,16	1147,79	1204,19
ба ҳисоби фоиз нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта	109,5	119,5	105,8
Тарози (баланси) савдо (млн. доллар)	-2132,5	-1576,8	-1508,6
Ҳиссаи озукаворӣ дар воридот, ба ҳисоби фоиз	21,5	23,0	19,1
Ҳиссаи озукаворӣ дар содирот, ба ҳисоби фоиз	3,4	2,6	2,2

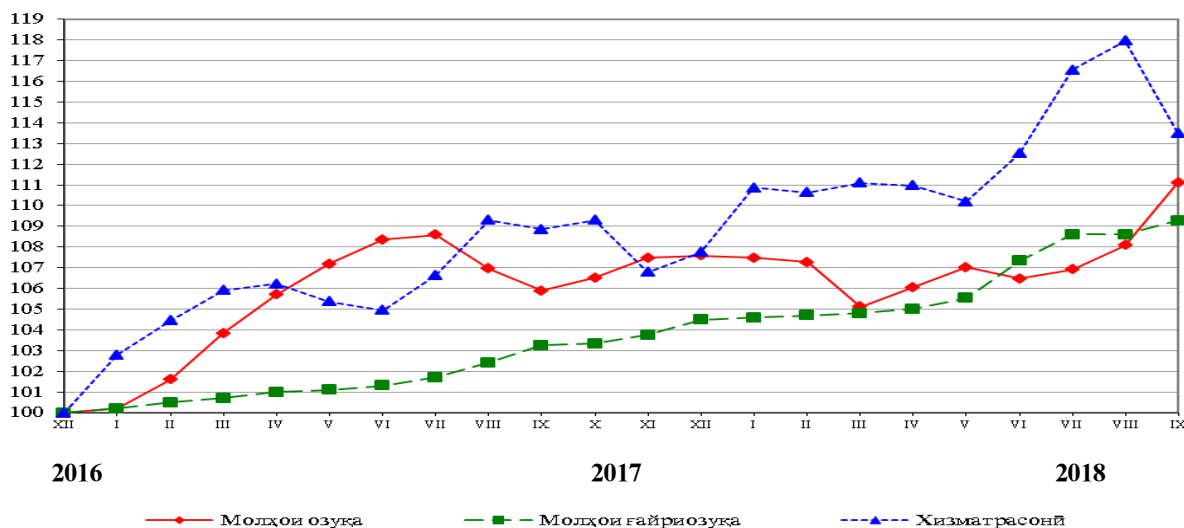
Манбаъ: Агентии омили назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

1.2. Индекси нарх ва таърифаҳо

Индекси нархҳои истеъмоли дар моҳи сентябри соли 2018-ум 101,1 фоиз, аз он ҷумла ба молҳои озука – 102,8 фоиз, молҳои ғайриозука – 100,6 фоиз ва хизматрасонии пулакӣ ба аҳоли – 96,2 фоизро ташкил дод.

Аз аввали соли 2018 индекси нархҳои истеъмоли 103,9 фоиз, аз он ҷумла ба молҳои озука – 103,3 фоиз, ба молҳои ғайриозука – 104,5 фоиз ва хизматрасонии пулакӣ ба аҳоли – 105,4 фоизро ташкил кард.

Графики 1: Тағйироти индекси нархҳои истеъмолии молҳои озука, ғайриозука ва хизматрасонии пулакӣ ба аҳоли (дар охири моҳ ба ҳисоби фоиз нисбат ба моҳи декабри соли 2016)

Дар давоми моҳҳои январ - сентябри соли 2018 афзоиши нархи молҳои озука нисбат ба нархи молҳои ғайриозука бештар тағйир ёфтааст.

Дар фасли 3 оид ба дастрас будани аҳоли ба озукаворӣ маълумоти муфассал оварда шудааст.

1.3. Савдои хориҷӣ

Дар моҳҳои январ – сентябри соли 2018 гардиши савдои хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон 3126,6 млн. доллари ИМА - ро ташкил дод, ки нисбат ба моҳҳои январ–сентябри соли 2017-ум, 9,1 фоиз ё 259,9 млн. доллар зиёд мебошад. Тарози савдо манфӣ буда, дар моҳҳои январ – сентябри соли 2018–ум, 1508,5 млн. долларро ташкил кард. Ҷумҳурии Тоҷикистон бо 97 мамлакат, аз он ҷумла бо 10 мамлакати ИДМ ва бо 87 мамлакати хориҷи дур муносибати савдои хориҷӣ дорад.

Дар гардиши савдои хориҷӣ ба ҳиссаи мамлакатҳои ИДМ 55,7 фоиз ё 1740,6 млн. доллар ва ба ҳиссаи мамлакатҳои хориҷи дур 44,3 фоиз ё 1386,0 млн. доллар рост меояд. Касри тарози савдо бо мамлакатҳои ИДМ –929,0 млн. доллар, бо мамлакатҳои хориҷи дур – 579,5 млн. долларро ташкил додааст.

Дар моҳҳои январ - сентябри соли 2018 содироти мол 809,0 млн. долларро ташкил кард, ки нисбат ба моҳҳои январ - сентябри соли 2017-ум 10,2 фоиз ё 92,2 млн. доллар кам шудааст.

Воридоти мол ба ҷумҳурӣ 2317,6 млн. долларро ташкил кардааст, ки нисбат ба моҳҳои январ - сентябри соли 2017-ум 17,9 фоиз ё 352,1 млн доллар зиёд шудааст.

Дар содирот аз ҷумлаи маҳсулоти растанӣ ҳиссаи мевачот ва сабзавот бештар аст, ки бо арзиши умумии 7400,8 ҳазор доллар ва сабзавот ба маблағи 4054,5 ҳазор доллар, дар воридот бошад, гандум ба маблағи 120674,6 ҳазор доллар ва орд ба маблағи 5356,8 ҳазор доллар афзалият доранд.

1.4. Бозори меҳнат

Шумораи қувваҳои корӣ² (аҳолии машғули кор ва бекорони расмӣ ба қайд гирифташуда) аз рӯи баҳои пешакӣ дар моҳи сентябри соли 2018-ум 2372,7 ҳазор нафарро ташкил дод, ки аз ҷумлаи онҳо 2320,0 ҳазор нафар (97,8 фоиз) дар соҳаҳои иқтисодиёт машғуланд ва 52,7 ҳазор нафар расмӣ мақоми бекорро гирифтаанд, ки 2,2 фоизи шумораи қувваҳои кориро ташкил медиҳанд.

Шумораи бекорони дар Агентҳои меҳнат ва шуғли аҳолии Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон расмӣ ба қайд гирифташуда дар охири моҳи сентябри соли 2018-ум 52,7 ҳазор нафарро ташкил карда, нисбат ба моҳи сентябри соли 2017-ум 4,6 фоиз зиёд шудааст. Аз ҷумлаи бекорони ба қайд гирифташуда занон 50,2 фоиз (26,4 ҳазор нафар). Сатҳи бекории расмӣ ба қайд гирифташуда нисбат ба шумораи қувваҳои корӣ 2,2 фоизро ташкил кардааст.

Ҳиссаи бештари бекорони расмӣ ба қайд гирифташударо то охири моҳи сентябри соли 2018 шахсоне ташкил медиҳанд, ки тайёрии касбӣ надоранд ва шахсоне, ки муддати тӯлонӣ дар ҷустуҷӯи кор ҳастанд (86,3 фоизи шумораи умумии бекорони ба қайд гирифташуда ё 45,5 ҳазор нафар). Ғайр аз ин, 65,1 фоизи бекорони ба қайд гирифташуда таҳсилоти миёнаи умумӣ ва миёнаи ноপুরра доранд (34,3 ҳазор нафар). Ин омилҳо ба пайдо кардани ҷои корӣ ба бекорон мушкilot меорад.

² Мафҳуми «аҳолии дар иқтисодиёт фаъол» мувофиқи қарори 19-умин Конференсияи байналмилалӣ оморчиёни меҳнат «Резолютсия оид ба омили фаъолияти меҳнатӣ, шуғл ва қувваҳои кории истифоданашуда» бекор карда шуд.

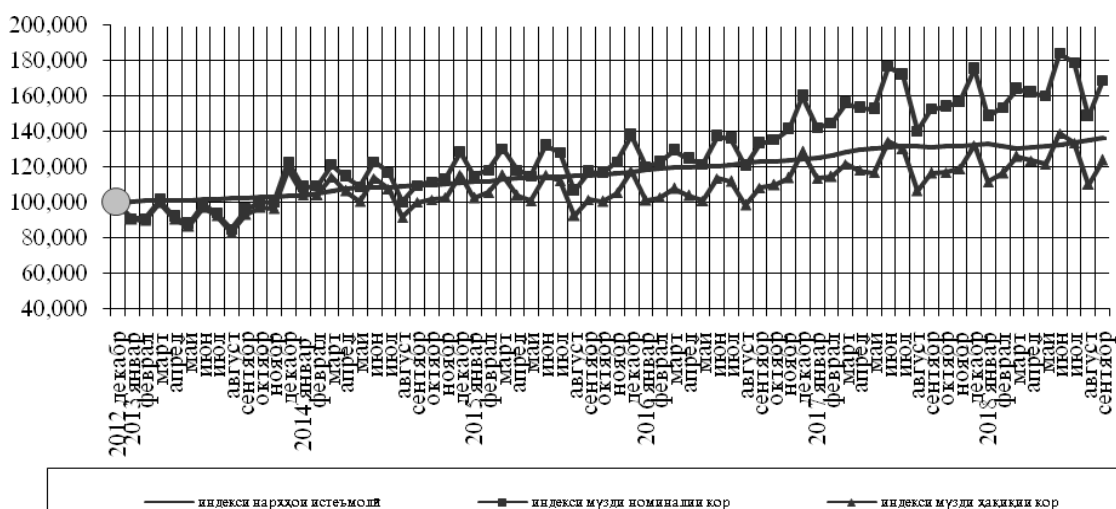
Бекории пинҳонӣ машғулияти нопурра мебошад, дар ҳолате ки истеҳсолот бозистодааст, як қисми кормандон ба рӯзи кории нопурра мераванд. Дар моҳҳои январ - сентябри соли 2018-ум 8,7 ҳазор нафар бо ташаббуси маъмурият ба рӯзи кории нопурра фиристода шудаанд, ки аз он ҷумла 2,7 ҳазор нафарашон (31,3 Ҷоиз) бе ҳифзи музди меҳнат мондаанд. Дар рӯзи кории нопурраи корӣ ва рӯзи кории нопурра 0,5 ҳазор нафар кор кардааст. Сатҳи бекорӣ бо назардошти бекории пинҳонӣ 2,6 Ҷоизи қувваҳои кориро ташкил дод.

Дар моҳҳои январ – сентябри соли 2018 дараҷаи музди ҳақиқии меҳнат нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 2,4 Ҷоиз зиёд шудааст.

Музди меҳнати камтарин дар моҳи сентябри соли 2018 дар баҳши воқеии намудҳои фаъолияти иқтисодӣ дар кормандони кишоварзӣ, шикор, ҷангалпарварӣ – 511,60 сомонӣ ва моҳипарварӣ – 874,63 сомониро ташкил дод. Музди меҳнати аз ҳама баланд дар баҳши воқеии иқтисодиёт дар сохтмон – 2382,19 сомонӣ, дар саноати истихроҷи маъданҳои кӯҳӣ ва коркарди конҳо – 2533,83 сомонӣ, дар нерӯи барқ, газ ва таъминоти об – 1634,12 сомонӣ буд. Умуман дар баҳши воқеии намудҳои фаъолияти иқтисодӣ музди миёнаи ҳармоҳаи меҳнат дар моҳи сентябри соли 2018-ум 1468,74 сомониро ташкил дод ва нисбат ба моҳи сентябри соли 2017-ум 16,6 Ҷоиз зиёд шудааст.

Дар баҳши хизматрасонии намудҳои фаъолияти иқтисодӣ музди меҳнати аз ҳама баланд дар кормандоне, ки дар фаъолияти миёнаравии молиявиро иҷро мекунанд – 3270,76 сомонӣ, дар нақлиёт, хоҷагии анбор ва алоқа – 2385,77 сомонӣ, дар амалиётҳо бо амволи ғайриманқул, иҷора ва фаъолияти тижоратӣ 1596,31 сомонӣ ба қайд гирифта шудааст. Умуман музди миёнаи ҳармоҳаи меҳнати кормандони баҳши хизматрасонии намудҳои фаъолияти иқтисодӣ дар моҳи сентябри соли 2018-ум 1202,72 сомониро ташкил дод ва нисбат ба моҳи сентябри соли гузашта 8,6 Ҷоиз зиёд шудааст.

Графики 2: Динамикаи индекси нархҳои истеъмолӣ, музди номиналӣ ва ҳақиқии меҳнат (декабри соли 2012 = 100)

Маблағи умумии қарздорӣ аз пардохти музди меҳнат бо назардошти солҳои гузашта то охири моҳи сентябри соли 2018- ум 26765,4 ҳазор сомонӣ, аз ҷумла дар соли ҳисоботи 2018-ум 7596,7 ҳазор сомонӣ ё 28,4 фоизи маблағи умумии қарздорию, ташкил додааст.

Қарздорию аз ҳама зиёд дар баҳши воқеии намудҳои фаъолияти иқтисодӣ дар саноати истихроҷи маъданҳои кӯҳӣ ва коркарди конҳо – 12317,8 ҳазор сомонӣ (46,0 фоиз аз маблағи умумӣ), дар саноати коркард – 3668,7 ҳазор сомонӣ (13,7 фоиз), дар сохтмон – 3043,8 ҳазор сомонӣ (11,4 фоиз) ва дар кишоварзӣ, шикор ва ҷангалпарварӣ – 3628,2 ҳазор сомонӣ (13,6 фоиз), боқӣ мондааст. Дар баҳши хизматрасонии намудҳои фаъолияти иқтисодӣ қарздорию аз ҳама зиёд дар нақлиёт, хоҷагии анбор ва алоқа – 1908,4 ҳазор сомонӣ (7,1 фоиз аз маблағи умумӣ), амалиётҳо бо амволи ғайриманқул, иҷора ва фаъолияти тиҷоратӣ – 847,8 ҳазор сомонӣ (3,2 фоиз) ва дигар хизматҳои коммуналӣ, иҷтимоӣ ва шахсӣ – 765,9 ҳазор сомонӣ (2,9 фоиз) ба қайд гирифта шудааст.

ҲАСЛИ II. МАВҶУД БУДАНИ ОЗУҚАВОРИ

Мавҷуд будани озуқаворӣ - мавҷудияти миқдори озуқаворӣ дар натиҷаи истеҳсоли худӣ ё аз ҳисоби бозор мебошад. Дар сатҳи мамлакат мавҷуд будани озуқаворӣ аз рӯи ҷамъи захираҳои озуқаворӣ, воридоти тиҷоратӣ, ёриш озуқаворӣ ва истеҳсолоти худӣ муайян карда мешавад. Ба мавҷудият омилҳои зерин: шароити обу ҳаво, ҳосилнокӣ, саришумор ва маҳсулнокии чорво, нархи муқарраркардаи истеҳсолкунандаҳо ба озуқаворӣ, нархи хӯроқворӣ дар мамлакатҳои ҳамсоя, инчунин масъалаҳои сиёсати дохилӣ, ки истеҳсолот, савдо, тақсимот ва нархгузорию муайян менамоянд, ба назар гирифта мешаванд.

2.1. Афзоиши истеҳсоли маҳсулоти кишоварзӣ

Ҳаҷми маҳсулоти умумии кишоварзӣ дар моҳҳои январ - сентябри соли 2018 дар ҳамаи категорияҳои хоҷагӣ 17755,8 млн. сомониро ташкил дод, ки нисбат ба ҳамаи давраи соли 2017-ум бо нархҳои муқоисавӣ 4,0 фоиз, аз он ҷумла дар соҳаи растанипарварӣ 13251,2 млн. сомонӣ ё ки 4,0 фоиз ва чорвопарварӣ 4504,6 млн. сомонӣ ё 3,7 фоиз зиёд аст.

2.1.1. Дурномаи истеҳсоли маҳсулоти озуқаворӣ

Таъсири шароити обу ҳаво ва иқлим ба растанипарварӣ

Июл. Моҳи июл дар ҷумҳурӣ ҳаво нисбатан хушк, бо рӯзҳои ғайримуқаррарии гарм, дар баъзе ноҳияҳои алоҳида боришотҳо ба қайд гирифта шуд. Ҳарорати миёнаи моҳонаи ҳаво асосан аз меъёри иқлимӣ 1,5-2,5⁰ баланд, дар баъзе ноҳияҳо наздик ба меъёри иқлимӣ буда, дар водиҳо 30+32⁰ гарм, дар доманақӯҳҳо 26+27⁰ гарм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ 20+25⁰ гарм (дар Деҳавз +15⁰, дар Дарвоз +29⁰ гарм), дар ноҳияҳои баландкӯҳ 12+14⁰ гармиро ташкил дод.

Дар панҷрӯзаи охири моҳ ҳарорати ҳаво нисбатан паст гардид. Ҳарорати миёнаи шабонарӯзӣ дар ин давра дар водиҳо аз меъёри иқлимӣ 0,5-2⁰ ва дар ноҳияҳои алоҳидаи кӯҳӣ 3-5⁰ паст ба қайд гирифта шуд.

Дар даҳаи дуюм ва аввали даҳаи сеюми моҳи июл аз сабаби баланшавии ҳарорати ҳаво дар дарёҳои аз барфу пиряхҳо ғизогиранда (Панҷ, Ғунд, Бартанг, Ванҷ, Вахш, Сурхоб, Обихингоб, Зарафшон ва Исфара) баланшавии сатҳи об мушоҳида гардид. Дар дарёҳои Кофарниҳон, Варзоб, Қаратоғ ва Ёҳсу пастшавии мунтазами сатҳи об ба қайд гирифта шуд.

Август. Моҳи август дар чумхурӣ ҳавои ғайримуқаррарии гарм, дар баъзе ноҳияҳои алоҳида боришоти нисбатан камба қайдгирифташуд. Ҳарорати миёнаи моҳонаи ҳаво асосан аз меъёри иқлимӣ 1-2⁰ баланд, дар баъзе ноҳияҳо наздик ба меъёри иқлимӣ (дар ноҳияи Ёвон 0,9⁰ паст) буда, дар водиҳо 25+30⁰ гарм, дар доманакӯҳҳо 23+24⁰ гарм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ 19+24⁰ гарм (дар Деҳавз +15⁰, дар Дарвоз +28⁰ гарм), дар ноҳияҳои баландкӯҳ 10+14⁰ гармиро ташкил дод.

Дар давоми моҳ ҳарорати рӯзона ҳаво дар водиҳо шабона 17+22⁰ гарм, рӯзона 35+40⁰ гарм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ шабона 12+17⁰ гарм, дар қисмати шимол 8+13⁰ гарм, рӯзона 17+22⁰ гарм, дар ноҳияҳои баландкӯҳ шабона 3+8⁰ гарм, рӯзона 17+22⁰ гармиро ташкил дод. Ҳавои нисбатан гарм дар даҳрӯзаи якуми моҳ ба қайд гирифта шуда, ҳарорати шабонаи ҳаво аз 20+25⁰ гарм паст нашуда, рӯзона ҳарорати ҳаво то 37+42⁰ гарм шуда буд.

Дар даҳрӯзаи охири моҳ ҳарорати ҳаво нисбатан паст гардид. Ҳарорати миёнаи рӯзонаи ҳаво дар ин давра дар водиҳо аз меъёри иқлимӣ 1-2⁰ паст ба қайд гирифта шуд.

Боришот асосан дар ноҳияҳои кӯҳӣ ба амал омада буд. Миқдори моҳонаи боришот нисбатан кам ба қайд гирифта шуд. Дар водиҳо норасоии боришот, дар ноҳияҳои алоҳидаи кӯҳӣ бошад боронҳои кӯтоҳмуддат борид. Миқдори боришоти ба амаломата 1-13мм-ро ташкил намуд.

Моҳи **август** дар дарёҳои чумхурӣ камшавии ботадричи сатҳи об ба амал омада буд. Танҳо дар охири даҳаи аввал ва аввалҳои даҳаи дуюм аз ҳисоби афзоиши ҳарорат дар дарёҳои манбаи пирахӣ дошта (Ғунд, Бартанг, Вахш, Обихингоу, Панҷ ва Зарафшон) зиёдшавии обноки мушоҳида гардида буд.

Дар маҷмӯъ сарфи миёнаи об дар дарёҳои чумхурӣ аз меъёр кам ва дар ҳудуди меъёр буд (54-101 фоиз).

Сентябр. Моҳи сентябр ин давраи гузариш аз воридшавии шиддатнокии нурафшонии офтобӣ ба пастшавии он, инчунин аз ҳама моҳи бо ҳавои хушк фарқкунанда дар чумхурӣ мебошад.

Моҳи сентябр дар чумхурӣ ҳавои ғайримуқаррарии гарм ва хушк ба қайд гирифта шуд.

Ҳарорати миёнаи моҳонаи ҳаво дар бисёри ноҳияҳои чумхурӣ асосан дар ҳудуд ва дар баъзе ноҳияҳо аз меъёр иқлимӣ 1-2⁰ баланд (дар Лахш ва Деҳавз 1⁰ паст) буда, дар ноҳияҳои водигӣ-доманакӯҳӣ 19+24⁰ гарм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ 14+19⁰ гарм (дар Деҳавз +10⁰, дар Дарвоз +24⁰ гарм), дар ноҳияҳои баландкӯҳ 4+8⁰ гармиро ташкил дод.

Дар қисмати зиёди моҳ ҳарорати рӯзона ҳаво дар водиҳо шабона 12+17⁰ гарм, рӯзона 29+34⁰ гарм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ шабона 7+12⁰ гарм, рӯзона 26+31⁰ гарм, дар ноҳияҳои баландкӯҳ шабона 4+10, рӯзона 14+19⁰ гармиро ташкил дод.

Давоми моҳи сентябр дар дарёҳои чумхурӣ камшавии ботадричи обноки ба амал омада буд. Дар охири даҳрӯзаи сеюми моҳ зиёдшавии обнокии дарёи Ёхсу мушоҳида гардид.

Сарфи миёнаи моҳонаи оби дарёҳои чумхурӣ дар ҳудуд ва аз меъёр кам (63-105 фоиз) буд.

Ҷадвали 2: Ҳолати обанборҳо дар 30 сентябри соли 2018

обанбор	тағйирот дар давоми моҳ млн.м ³	ҳаҷми об дар соли 2018		ҳаҷми об дар соли 2017	
		млн.м ³	бо фоиз нисбат ба ғунҷоиш	млн.м ³	бо фоиз нисбат ба ғунҷоиш
Қайроққум	291	2098	50,5	3389	81,6
Норак	4	10551	100,5	10574	100,7

2.1.2. Растанипарварӣ
Ҷадвали 3: Замини кишт ва ҷамъоварии умумии ҳосил

	с.2016	с.2017	нӯҳ моҳи с.2018 ¹
Замини кишт, ҳазор гектар	837,3	837,2	826,6
Зироатҳои тирамоҳӣ	259,0	252,4	214,0
Зироатҳои ғалладона	259,0	252,4	214,0
Зироатҳои баҳорӣ	578,3	584,8	612,6
Зироатҳои ғалладона	164,4	159,2	160,9
<i>аз он :</i>			
гандум	62,5	60,9	65,0
ҷав	53,6	49,5	49,0
Зироатҳои техникӣ	190,7	203,4	214,6
картошка	41,6	40,6	50,3
сабзавот	58,2	59,6	68,4
полизӣ	20,0	20,3	19,9
Ҷамъоварии умумии ҳосил, ҳазор тонна			
ғалладона	1435,8	1447,7	1086,7
картошка	898,1	782,9	693,1
сабзавот	1748,3	1859,1	1706,6
полизӣ	594,2	631,3	528,6

Манбаъ: Агентии омили назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Дар моҳҳои январ - сентябри соли 2018 дар ҳамаи категорияҳои хоҷагӣ 1086666 тонна ғалладонагӣ (аз ҷумла 762203 тонна гандум), 125449 тонна пахта, 693061 тонна картошка, 1706578 тонна сабзавот (аз ҷумла 644746 тонна пиёз), 528634 тонна полизӣ, 325033 тонна мевагӣ (аз ҷумла себ 119652 тонна, зардолу 134074 тонна), ангур 174985 тонна ва хӯроки чорво ба ҳисоби воҳиди хӯрока 1055927 тонна истеҳсол карда шудааст, ки нисбат ба ҳамин давраи соли 2017-ум картошка 26,7 фоиз, сабзавот 19,3 фоиз (аз ҷумла пиёз 30,5 фоиз), меваҷот 11,0 фоиз (аз ҷумла себ 23,8 фоиз, зардолу 11,0 фоиз), ангур 10,7 фоиз ва хӯроки чорво 4,6 фоиз зиёд шуда, ғалладонагӣ 9,8 фоиз, аз ҷумла гандум 11,1 фоиз, пахта 45,6 фоиз ва полизӣ 1,1 фоиз кам гардидааст.

Ҷамъоварии ҳосил

Дар хоҷагҳои ҷамъиятӣ ва деҳқонӣ то 1 октябри соли 2018-ум 261869 гектар зироати ғалладона ва лубиёӣ (бе ҷуворимаққа барои дон) ҷамъоварӣ карда шудааст, ки аз он 258640 гектар кӯфта шуда, 651532 тонна ғалла истеҳсол карда шудааст ва ҳосилнокии ҳар гектар 25,9 сентнериро ташкил намуд. Аз 24007 гектар 333403 тонна картошка ҷамъоварӣ шудааст, ки ҳосилнокии ҳар гектар 188,8 сентнериро ташкил додаст, аз 37257 гектар 968016 тонна сабзавот истеҳсол шудааст,

ки ҳосилнокии ҳар гектар 259,8 сентнериро ташкил медиҳад. Аз 16208 гектар 400547 тонна зироати полизӣ чамъоварӣ карда шудааст, ки ҳосилнокии ҳар гектар 247,1 сентнериро ташкил медиҳад. Дар ҳамин давра 179175 тонна мева чамъоварӣ карда шудааст, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 18,5 фоиз ва 88256 тонна ангур чамъоварӣ карда шудааст, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 13,3 фоиз зиёд мебошад.

Кишти барвақтии зироатҳо

То 1 октябри соли 2018 дар хоҷагиҳои чамъиятӣ ва деҳқонӣ дар майдони 5887 гектар кишти барвақтии зироатҳо гузаронида шудааст, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 36,8 фоиз кам шудааст. Аз замини умумии кишт 5340 гектарро сабзавот, (бехпиёз – 3977 гектар, сабзӣ - 806 гектар, карам - 226 гектар, сирпиёз – 24 гектар), 19 гектарро сабзавоти тухмӣ, 308 гектар дигар намуди сабзавот ва 528 гектарро зироатҳои хӯроки чорво ташкил медиҳад. Нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта сабзавот 38,3 фоиз, сабзавоти тухмӣ 17,4 фоиз ва зироатҳои хӯроки чорво 17,9 фоиз кам кишт карда шудааст.

Захираи тухмӣ

То 1 октябри соли 2018 хоҷагиҳои чамъиятӣ ва хоҷагиҳои деҳқонӣ 44158 тонна ғалладонаи тухмӣ (аз он чумла гандум 41448 тонна), картошка 5249 тонна ва чигит 2258 тонна захира намудаанд, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта тухмии картошка 1,7 баробар зиёд шуда, тухмии ғалладона ва лӯбиёӣ 0,4 фоиз (аз он чумла гандум 0,6 фоиз) ва чигити тухмӣ 47,6 фоиз кам захира карда шудааст.

Захираи маҳсулоти кишоварзӣ ва маводи тайёри озуқа (бе назардошти маълумоти Агентии захираҳои моддии давлатии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон)

Дар сардхона ва анборхонаҳои ҷумҳурӣ то 1 октябри соли 2018-ум 2518,1 тонна ғалладонагӣҳо (аз чумла гандум 1942,6 тонна, чавдор 13,2 тонна, чав 523,1 тонна, шолӣ 1,3 тонна), чуворимакка барои дон 276,9 тонна, картошка 466,3 тонна, сабзавот ҳамагӣ 2911,3 тонна (аз чумла сабзӣ 323,6 тонна, бехпиёз 2334,2 тонна, сирпиёз 253,5 тонна), мевагӣҳо 25,0 тонна (аз чумла себ 25,0 тонна), ангур 205,0 тонна, орд 690,4 тонна, шакар 1066,5 тонна, рағфани растанӣ 34,3 тонна, биринҷ 42,2 тонна ва ҳамаи намудҳои консерва 5085,9 ҳазор қуттии шартӣ захира карда шудааст.

2.1.3. Чорвопарварӣ

То 1 октябри соли 2018 дар ҳамаи категорияҳои хоҷагиҳо саршумори чорвои калони шохдор 2313,6 ҳазор сарро ташкил кардааст, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 37,3 ҳазор сар ё 1,6 фоиз зиёд аст. Дар ҳамин давра саршумори гӯсфанду буз 5693,0 ҳазор сарро ташкил дода, 98,4 ҳазор сар ё 1,8 фоиз афзуд. Аз саршумори умумӣ 92,9 фоизи саршумори чорвои калони шохдор ва 81,1 фоизи саршумори гӯсфанду буз ба хоҷагиҳои аҳоли рост меояд.

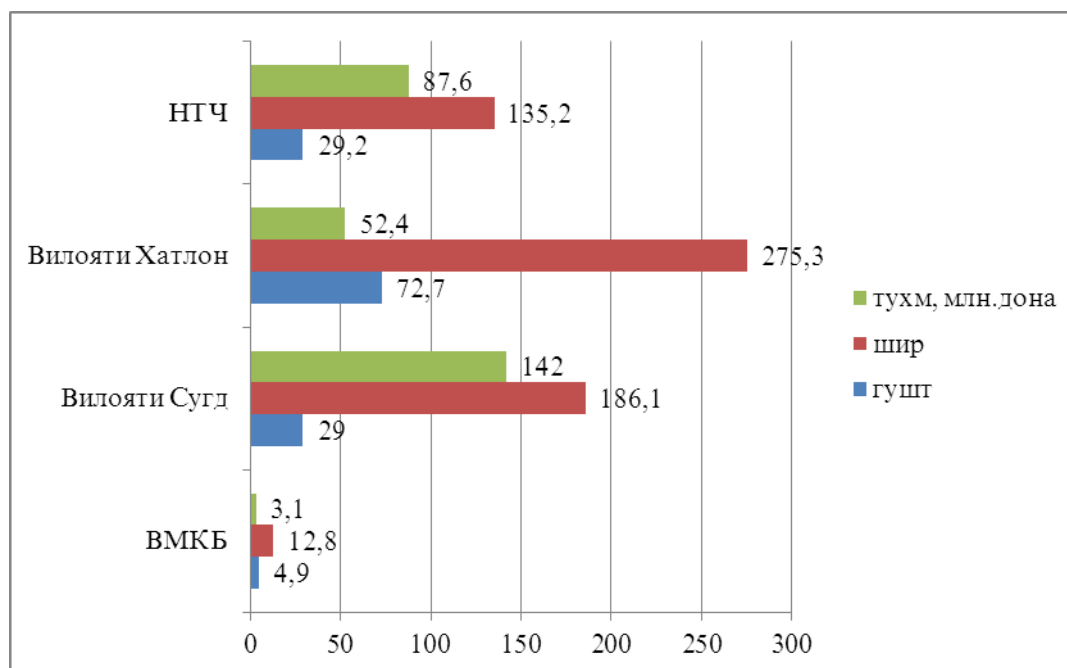
Афзоиши саршумори чорвои калони шохдор дар хоҷагиҳои вилоятҳои Хатлон 2,0 фоиз, Суғд 1,8 фоиз, ВМКБ 0,7 фоиз ва НТҶ 1,1 фоизро ташкил дод.

Ҷадвали 4: Нишондиҳандаҳои асосии маҳсулоти чорвопарварӣ дар ҷумҳурӣ

	2016	с.2017	нӯҳ моҳи с.2018 ¹
Истеҳсолот, ҳаз. тонна			
Гӯшт (дар вазни кушта)	116,7	124,4	67,9
аз он ҷумла:			
гӯшти гову гӯсола	48,6	51,6	40,8
гӯшти гӯсфанду буз	56,5	60,4	23,2
гӯшти мурғ	6,5	6,8	2,0
гӯшти дигар намуди чорво	5,1	5,6	1,9
Шир	918,0	950,0	609,4
Тухм, млн. дона	337,2	341,4	285,1
Маҳсулноки¹			
Ҳисоби миёнаи ширдушӣ аз як сар модагови ширдеҳ, кг	1676	1793	1336
Тухмгирӣ аз як сар мокиён, дона	202	228	165

¹⁾ дар корхонаҳои кишоварзӣ ва хоҷагиҳои деҳқонӣ

Графики 3: Истеҳсоли маҳсулоти асосии чорвопарварӣ дар ҳамаи категорияҳои хоҷагиҳо то 1 октябри соли 2018, ҳазор тонна

2.2. Таҳлили нархи истеҳсолкунанда
Ҷадвали 5: Тағйироти нархи истеҳсолкунандагон

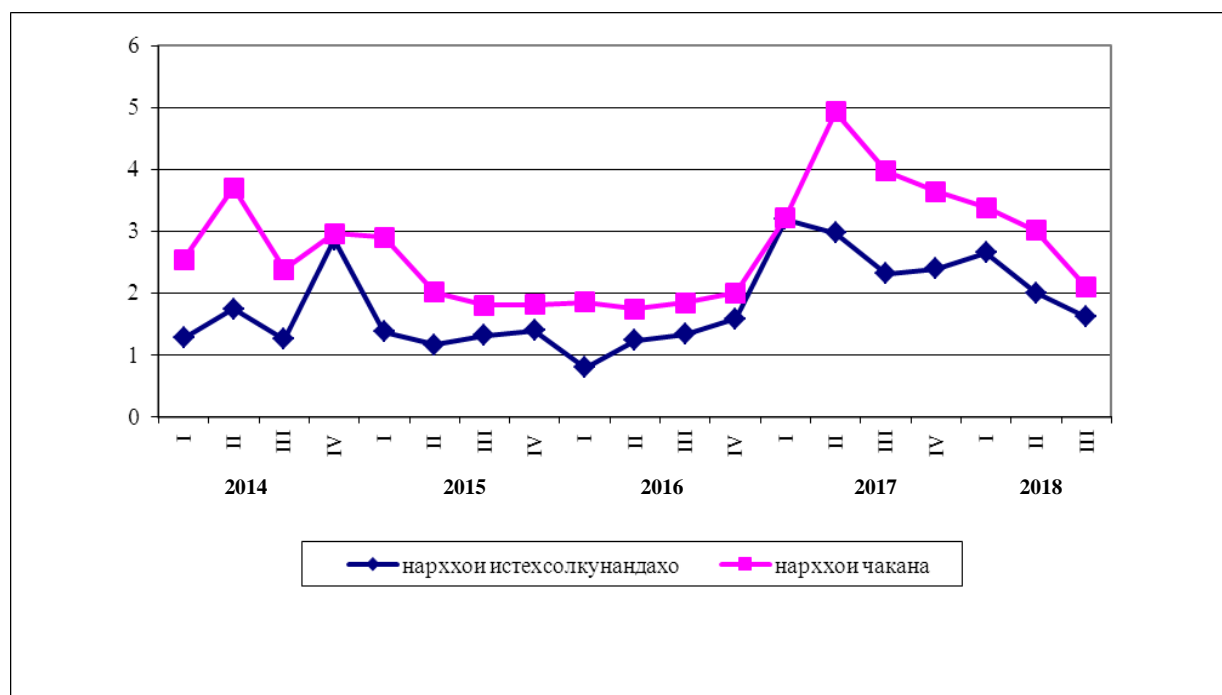
(сомонӣ/кг)

	с.2016				с.2017				с.2018		
	семох. I	семох. II	семох. III	семох. IV	семох. I	семох. II	семох. III	семох. IV	семох. I	семох. II	семох. III
Гандум	1,42	1,69	1,50	1,38	1,57	1,68	1,52	1,45	1,62	1,98	1,99
Шир	1,07	2,43	2,50	1,85	2,54	2,51	2,65	2,84	2,51	2,86	2,57
Картошка	0,78	1,24	1,34	1,58	3,19	2,97	2,31	2,39	2,65	2,0	1,61

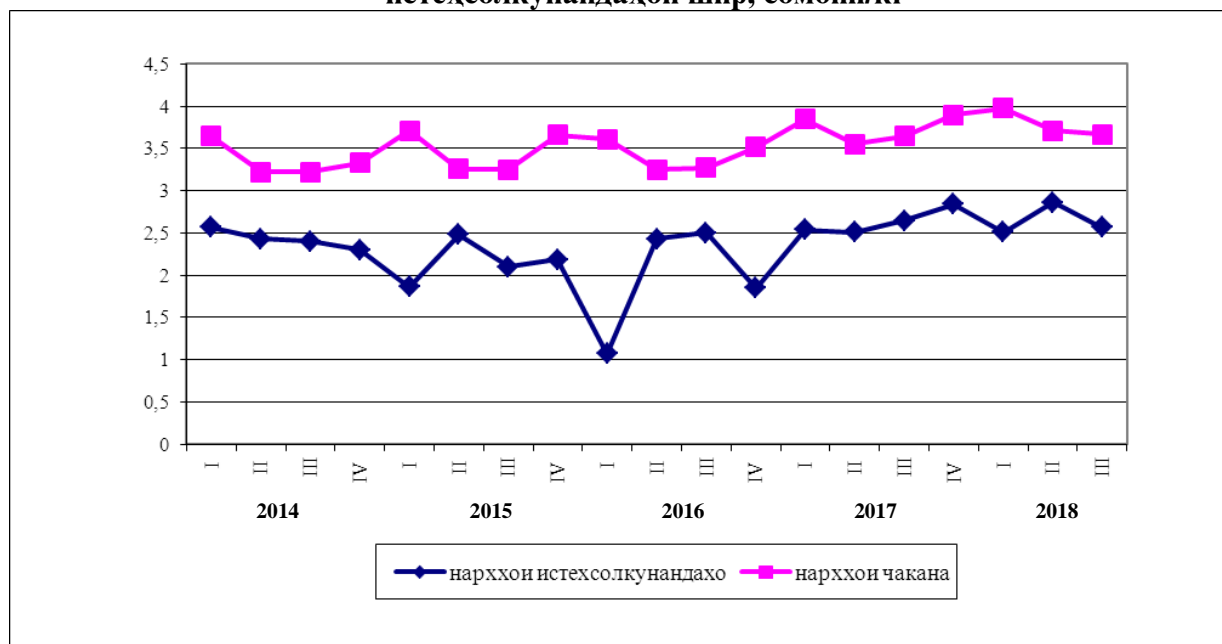
Манбаъ: Агентии омили назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Дар моҳҳои январ - сентябри соли 2018 воридоти гандум нисбат ба моҳҳои январ- сентябри соли 2017-ум 10,4 фоиз зиёд шудааст.

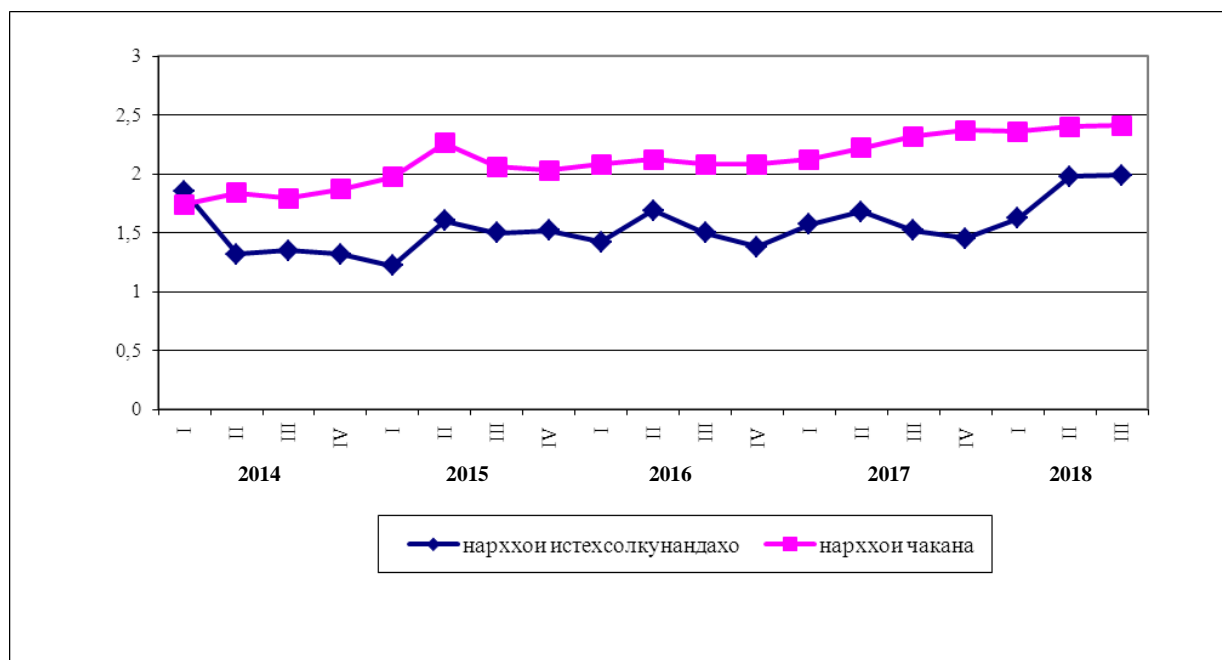
Графики 4: Тағйироти нархҳои чакана ва нархҳои истеҳсолкунандагон ба картошка, сомонӣ/кг

Графики 5: Тағйироти нархҳои чакана ва нархҳои истеҳсолкунандаҳои шир, сомонӣ/кг

Графики 6: Тағйироти нархҳои чакана ва нархҳои истеҳсолкунандаҳои гандум, сомонӣ/кг

Аз диаграммаҳои овардашуда дида мешавад, ки тамоюли тағйироти нархҳои чакана аз тағйироти нархҳои истеҳсолкунандаҳо зиёд аст. Чунин вазъият ба ҳамаи намудҳои маҳсулоти кишоварзӣ хос мебошад (ниг. ба замимаҳои 3 ва 4).

2.3. Савдои маҳсулоти асосии озуқаворӣ

Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳиссаи молҳои озуқаворӣ дар ҳаҷми умумии содирот дар моҳҳои январ-сентябри солҳои 2017 - 2018 - ум мутобиқан 2,6 ва 2,2 фоизро ташкил кардааст. Дар воридот таносуби онҳо хеле зиёд буда, мутобиқан 23,1 ва 19,1 фоизро ташкил дод.

Молҳои асосии воридшаванда аз инҳо иборатанд: гандум ва орд, ки таносуби бештарро ташкил медиҳанд, қанду шакар, рағғани растанӣ, сабзавот, мевачот, картошка, маҳсулот аз орд (макарон, уgro, макарони қўҷқорак, нон, кулчаҳои қандин (пирожниҳо ва печениҳо), маҳсулоти ширӣ, тухм, чой ва ғайраҳо.

Воридоти молҳои озуқаворӣ дар моҳҳои январ- сентябри соли 2018 нисбат ба моҳҳои январ- сентябри соли 2017- ум 8,3 фоиз зиёд шудааст, аз он ҷумла воридоти гандум 10,4 фоиз, картошка 97,5 фоиз, қанду шакар ва маҳсулоти қаннодӣ 21,1 фоиз, мевачот 50,7 фоиз, сабзавоти консерватсияшуда, тоmat 26,3 фоиз.

Зимнан, дар ин давра воридоти тухм 79,7 фоиз, рағғани растанӣ 29,6 фоиз, макарон, уgro, макарони қўҷқорак ва ғайра 10,8 фоиз, сабзавот 85,0 фоиз, чой 10,8 фоиз, орд 36,9 фоиз, шир ва маҳсулоти шир 10,9 фоиз, нӯшоқиҳои мевагӣ ва сабзавот 9,1 фоиз кам шудааст.

Ҷадвали 6: Содироту воридоти маҳсулоти асосии озуқаворӣ ва ҳиссаи онҳо дар ҳаҷми умумии савдо дар моҳҳои январ – сентябри солҳои 2017 - 2018

(ҳазор тонна)

	содирот		2018 ба ҳисоби фоиз нисбат ба 2017	воридот		2018 ба ҳисоби фоиз нисбат ба 2017
	2017	2018		2017	2018	
Молҳои озуқаворӣ	100,5	119,8	119,2	1072,6	1162,1	108,3
<i>аз онҳо:</i>						
гандум	-	-	-	652,7	720,9	110,4
орд	-	-	-	39,8	25,1	63,1
қанду шакар ва маснуоти қаннодӣ	0,3	0,0	-	90,2	109,2	121,1
макарон, уgro, макарони қўҷқорак ва ғайра	0,2	0,1	50,0	10,2	9,1	89,2
рағғани растанӣ	0,05	0,03	60,0	75,5	53,15	70,4
шир ва маҳсулоти ширӣ	0,02	0,0	-	6,7	5,97	89,1
тухм	0,06	-	-	9,1	1,85	20,3
чой	0,02	-	-	3,7	3,3	89,2
картошка	0,7	0,02	2,9	16,2	32,0	197,5
сабзавот	54,6	82,1	150,4	4,0	0,6	15,0
меваҷот ва бехмеваҳо	17,9	15,5	86,6	12,6	18,99	150,7
шарбати мева ва сабзавот	0,2	0,04	20,0	1,1	1,0	90,9
сабзавоти консервашуда, қайлаҳои помидор	-	0,01	-	1,9	2,4	126,3
Ҳиссаи маҳсулоти хӯрокворӣ дар ҳаҷми умумӣ, ба ҳисоби фоиз	2,6	2,2	84,6	23,1	19,1	82,7

2.4. Мавҷудияти маҳсулоти озуқаворӣ ба ҳар нафар аҳоли

Мавҷудияти маҳсулоти озуқа ба ҳар нафар аҳоли ба воситаи тарози (баланси) озуқаворӣ ба ҳисоб гирифта мешавад. Дар тарози (баланси) озуқаворӣ ҳар кадом маҳсулоти асосии озуқа аз ҷиҳати мавҷудияти умумии ҳуди маҳсулот ва истеъмоли он дар давраи муайян нишон дода мешавад, ки маъмулан як солро дар бар мегирад. **Мавҷудияти умумии физикӣ** ҳуди маҳсулот маҷмӯи захираи он дар оғози давра, истеҳсол ва воридоти маҳсулоти зикршуда дар ҳамон давра мебошад. **Истеъмоли умумӣ** аз истеъмоли озуқа+хӯроки чорво+тухмӣ-талафот-содирот ва захираи охири давра иборат мебошад. Ба ҳар кадом давра мавҷудият ва истеъмоли ҳар кадом мол бояд мувофиқат кунад.

Дар мавриди мавҷуд будани тарози (баланси) озуқаворӣ барои якчанд сол, аз рӯи он тамоюли тағйироти мавҷудияти умумӣ, воридот, содирот, инчунин барои истеъмоли аҳоли ва барои хӯроки чорво мавҷуд будани озуқавориро мушоҳида кардан мумкин аст. Агар мавҷудияти умумии захираи озуқаворӣ барои истеъмоли ба шумораи аҳоли тақсим карда шавад, дар он сурат нишондиҳандаи муҳим ба ҳисоби миёна ба ҳар нафар аҳоли барои як сол мавҷуд будани озуқаворӣ ҳосил мешавад. Нишондиҳандаи мавҷудияти озуқаворӣ дар миқёси милли ба ҳисоби миёна оварда шудааст ва дар он манбаи дастрас будан ба хонавода (имконияти истеҳсол, дарёфт кардан ё гирифтани озуқа бо ҳар усул) ба назар гирифта намешавад.

Ҷадвали 7: Истеъмоли маҳсулоти хӯрокворӣ ба ҳар нафар аҳоли

(ба ҳар нафар аҳоли, кг. дар як моҳ)

	нӯҳ моҳи с.2017	нӯҳ моҳи с.2018
маҳсулоти ғалладона (ба ҳисоби орд)	13,3	13,3
картошка	3,4	3,8
сабзавоту полизӣ	14,8	11,5
меваҷоту буттамева	3,3	3,4
қанду шакар ва маҳсулоти қаннодӣ	1,1	1,3
гӯшт ва маҳсулоти гӯштӣ	1,2	1,1
шир ва маҳсулоти ширӣ	5,5	5,6
тухм, дона	7	7
равғани растанӣ	1,4	1,4
моҳӣ ва маҳсулоти моҳӣ	0,02	0,02

Манбаъ: Тадқиқоти буҷети хонаводаҳо

ФАСЛИ Ш. ДАСТРАС БУДАНИ ОЗУҚАВОРӢ

Мафҳуми дастрас будани озуқаворӣ маънии онро дорад, ки ҳамаи аъзои хонавода барои дарёфти маҳсулоте, ки талаботашонро ба истеъмоли озуқаворӣ хушсифат барои зиндагии солиму фаъолона қонеъ мекарда бошад, манбаи кофӣ дар ихтиёр доранд. Аъзои хонавода маҳсулотро метавонад ба воситаи истеҳсол барои истеъмоли худ ба даст орад, аз бозор харидорӣ кунад, ё ҳамчун маҳсулоти хайрия дастрас намояд.

3.1. Таҳлили нархҳои истеъмоли

Дар моҳи сентябри соли 2018-ум аз маҳсулоти хӯроквории мушохидашуда, нархи молҳои зерин қимат шудааст: қарам – 32,9 фоиз, сабзӣ – 27,0 фоиз, картошка – 25,0 фоиз, бехпиёз – 20,1 фоиз, тухм – 11,3 фоиз, орди навъи якум – 9,3 фоиз, биринҷ – 3,7 фоиз, рағғани пахта – 2,0 фоиз, маснуоти макаронӣ – 1,1 фоиз ва гӯшти гов – 0,7 фоиз. Зимнан, дар моҳи гузашта нархи себ – 14,3 фоиз, ярмаи марҷумак – 5,8 фоиз, шакар – 2,1 фоиз ва шир – 0,5 фоиз арзон шудааст (ниг. ба ҷадвали 8, замимаи 4).

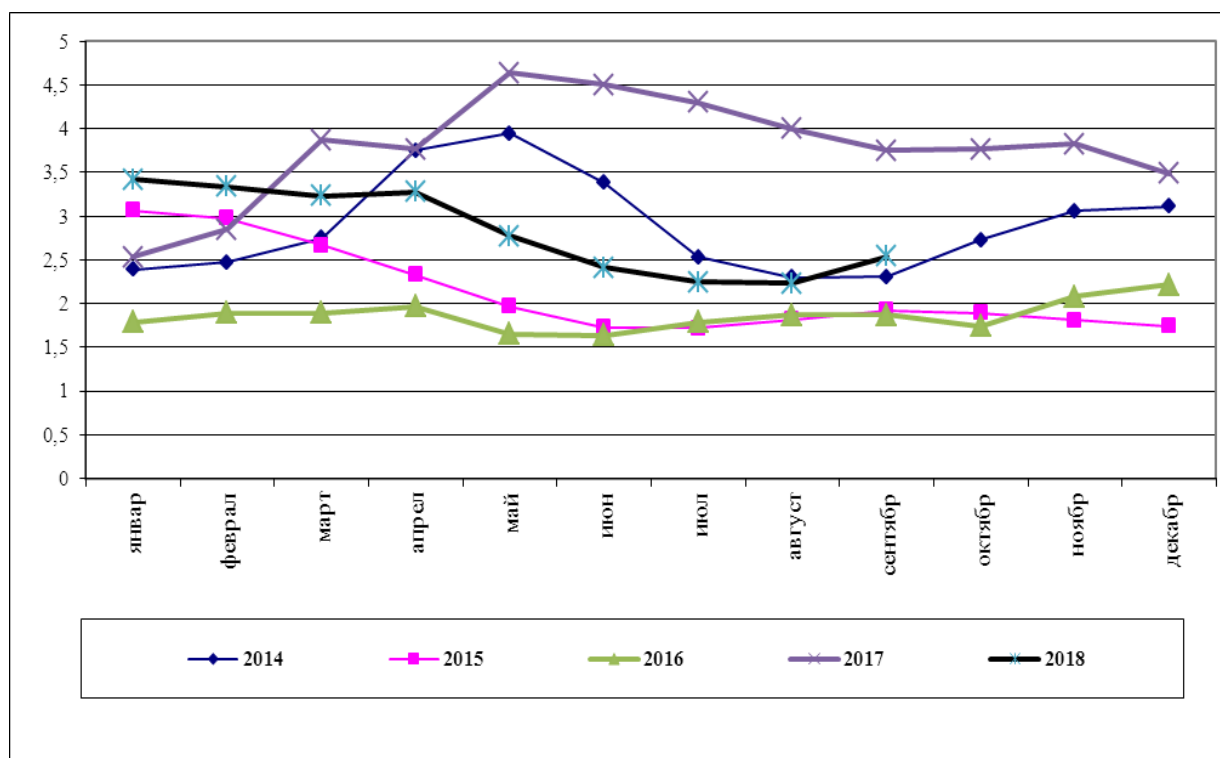
Ҷадвали 8. Сатҳи нархи миёнаи маҳсулоти алоҳидаи озуқа дар баҳши истеъмоли ба ҳисоби миёна дар ҷумҳури дар ҷадвали зер оварда шудааст:

дар охири давра, ба сомонӣ ва дирам ба 1 кг, литр, дона

	с. 2017			с. 2018			
	сентябр	декабр	январ	март	май	август	сентябр
гӯшти гов	36,39	35,79	35,58	35,53	36,20	38,32	38,61
рағғани чорво	41,74	43,40	43,49	46,62	50,32	53,88	54,01
рағғани пахта	11,26	10,78	10,58	10,25	10,18	11,37	11,59
шири рехташаванда	3,55	3,86	3,99	3,59	3,52	3,52	3,50
тухм (10 дона)	7,37	8,40	8,48	7,59	7,97	7,12	7,93
шакар	7,35	6,54	6,42	6,24	6,21	6,66	6,52
намак	0,95	0,95	0,95	1,02	1,02	1,02	1,02
орди навъи 1-ум	3,18	3,13	3,10	2,89	2,94	3,03	3,30
нони орди навъи 1-ум	4,33	4,33	4,33	4,24	4,24	4,24	4,24
биринҷ	6,95	6,74	6,67	6,71	6,84	7,53	7,98
картошка	3,75	3,49	3,42	3,23	2,77	2,23	2,54
бехпиёз	2,76	2,97	2,85	1,95	1,14	0,97	1,17
сабзӣ	2,13	1,21	1,35	1,28	2,03	2,05	2,60
себ	6,25	6,24	6,64	7,57	10,91	6,75	5,78
арақ	17,35	17,49	17,49	17,49	17,49	18,18	18,18

Аз аввали соли 2018 нархи маҳсулоти хӯроквории зерин қимат шудааст: сабзӣ – 2,1 баробар, қарам – 1,8 баробар, рағғани маска – 30,6 фоиз, биринҷ – 19,5 фоиз, гӯшти гов – 7,9 фоиз, рағғани пахта – 7,5 фоиз, гӯшти гӯсфанд ва моҳии зинда – 6,2 фоиз, орди навъи якум – 5,6 фоиз, арақ – 4,7 фоиз, конфети шоколадӣ – 3,0 фоиз ва чой – 2,0 фоиз. Дар айни ҳол, бехпиёз – 60,6 фоиз, картошка – 34,5 фоиз, ярмаи марҷумак – 33,3 фоиз, помидор – 15,2 фоиз, нахӯд – 13,0 фоиз, шир – 9,3 фоиз, себ – 7,4 фоиз ва шакар – 0,3 фоиз арзон шудааст.

Графики 7: Ҳисоби миёнаи ҳармоҳаи нархи картошка, сомонӣ/ кг

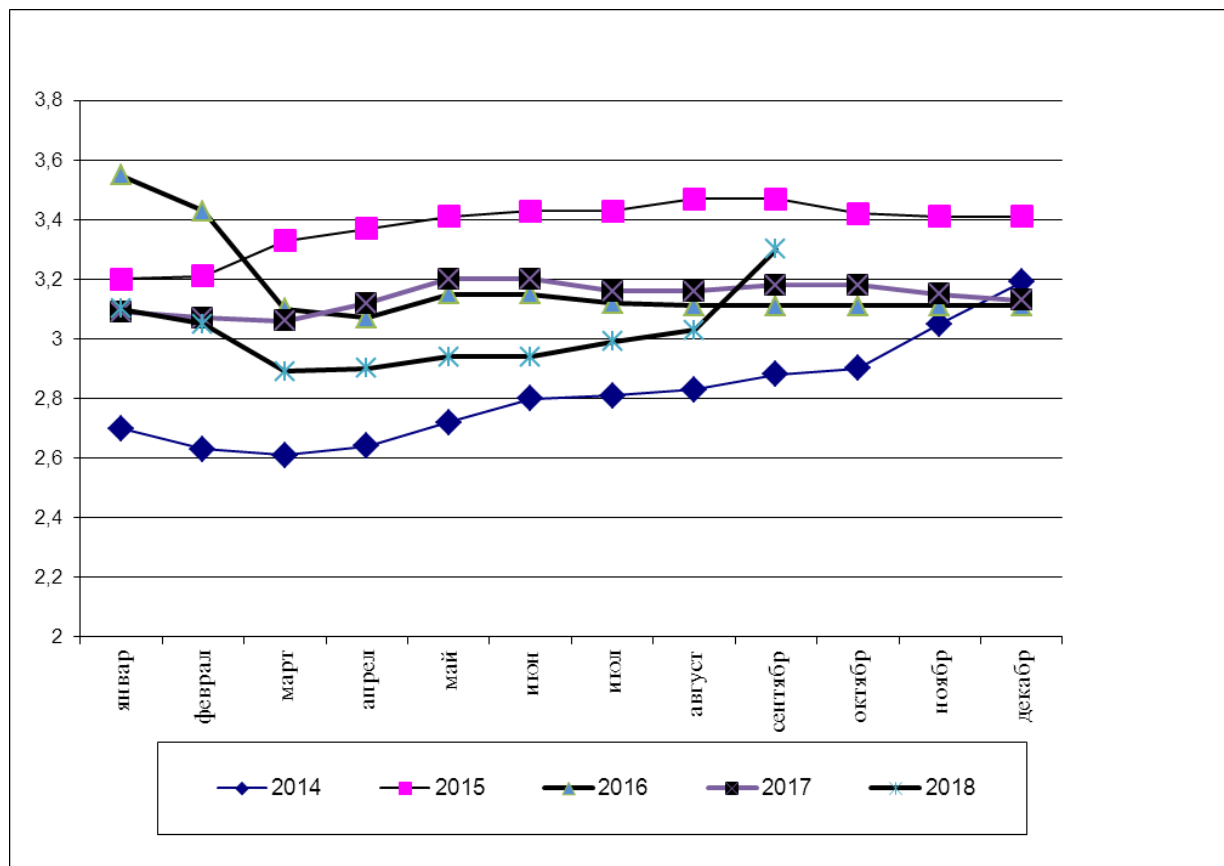

Картошка. Нархи картошка вобаста ба тамоюлоти мавсим, ҳамчунин ба тамоюлоти талаботу пешниҳод алоқаманд аст. Нархи баланди мавсимӣ дар семоҳаи дуюми ҳар сол то ҳосили нави аввалин қайд карда мешавад.

Дар моҳи март соли 2017 нархи 1 килограмм картошка 3,87 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи март соли 2016 -ум 2,0 баробар зиёд аст, дар моҳи июни соли 2017 нисбат ба моҳи июни соли 2016 -ум нархи 1 килограмм картошка зиёд шуда, 4,50 сомониро ташкил кард. Дар моҳи сентябри соли 2017 нисбат ба моҳи августи соли 2017-ум нархи 1 килограмм картошка каме паст шуд, ки нисбат ба моҳи сентябри соли 2016 -ум 2,0 баробар зиёд шуд. Дар моҳи декабри соли 2017-ум нархи 1 килограмм картошка 3,49 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба декабри соли 2016-ум 1,5 баробар зиёд шуд.

Дар моҳи март соли 2018 нархи 1 килограмм картошка 3,23 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи март соли 2017 -ум 6,6 фоиз кам аст. Тамоюли пастшавии нархи картошка давом дошта дар моҳи июни соли 2018 нисбат ба моҳи июни соли 2017-ум 46,5 фоиз арзон шудааст. Дар моҳи сентябри соли 2018 нисбат ба моҳи сентябри соли 2017-ум нархи 1 килограмм картошка 33,3 фоиз кам шуд (ниг.ба графики 7).

Орд. Графики 8: Ҳисоби миёнаи моҳонаи нархҳои чакана ба орд, сомонӣ /кг

Орд. Дар моҳи март соли 2017 нархи 1 килограмм орд 3,06 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи март соли 2016 -ум кам аст. Дар моҳи июни соли 2017 нархи 1 килограмм орд андаке зиёд шуд (то 1,5 Ҷоиз), ки нисбат ба моҳи июни соли 2016-ум 3,20 сомониро ташкил кард, дар моҳи сентябри соли 2017-ум нисбат ба моҳи сентябри соли 2016-ум 2,3 Ҷоиз зиёд шуд. Дар моҳи декабри соли 2017-ум нархи 1 килограмм орд 3,13 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи декабри соли 2016-ум 0,6 Ҷоиз зиёд шуд.

Дар моҳи март соли 2018 нархи 1 килограмм орд 2,89 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи март соли 2017 -ум кам аст ва дар моҳи июни соли 2018 нисбат ба моҳи июни соли 2017-ум нархи 1 килограмм орд 8,8 Ҷоиз кам шуда, 2,94 сомониро ташкил дод ва дар моҳи сентябри соли 2018 нисбат ба моҳи сентябри соли 2017-ум нархи орд 3,8 Ҷоиз зиёд шуд (ниг. ба графики 8).

3.2. Даромад ва харочот

Маълумотҳо дар бораи даромаду харочот аз тадқиқоти буҷети хонаводаҳо гирифта шудаанд, аз 1 - уми январи соли 2009 сар карда, дар заминаи тадқиқоти ҳар семоҳаи дар 3000 хонавода гузаронидашуда ва маълумотҳои соли 2008 бошанд, дар заминаи тадқиқоти ҳармоҳаи 925 хонавода гирифта шудаанд, ки аз фаслҳои зерин иборатанд: иттилооти демографӣ оид ба ҳайати оила, манзил ва зерсохтор, ҳаҷми истеъмолот дар оила, аз он ҷумла истеҳсолоти мустақилона, фаъолияти иқтисодӣ дар соҳаҳои кишоварзӣ ва ғайри кишоварзӣ.

3.2.1. Даромад

Дар нӯҳ моҳи соли 2018 нисбат ба нӯҳ моҳи соли 2017 даромади ҳақиқии пули аҳоли 2,7 фоиз зиёд шуда, 361,17 сомони ро ташкил дод (ниг. ба ҷадвали 9).

Ҷадвали 9: Нишондиҳандаҳои таъминот

	нӯҳ моҳи с.2017	нӯҳ моҳи с.2018
Даромади пулӣ ба ҳисоби миёна ба ҳар нафар аҳоли (сомонӣ/моҳ)	340,41	361,17
Афзоиши даромадҳои ҳақиқӣ (ба ҳисоби фоиз)	109,1	102,7
Ҳисоби миёнаи музди номиналии меҳнат	1138,11	1204,19
Афзоиши ҳақиқии музди меҳнат (ба ҳисоби фоиз)	114,1	102,4
Харочоти пулӣ ба ҳисоби миёна ба ҳар нафар аҳоли (сомонӣ/моҳ)	317,72	338,33
Афзоиши ҳақиқии харочот (ба ҳисоби фоиз)	107,1	103,1

Манбаъ: Тадқиқоти буҷети хонаводаҳо ва маълумотҳои оморӣ ҷорӣ

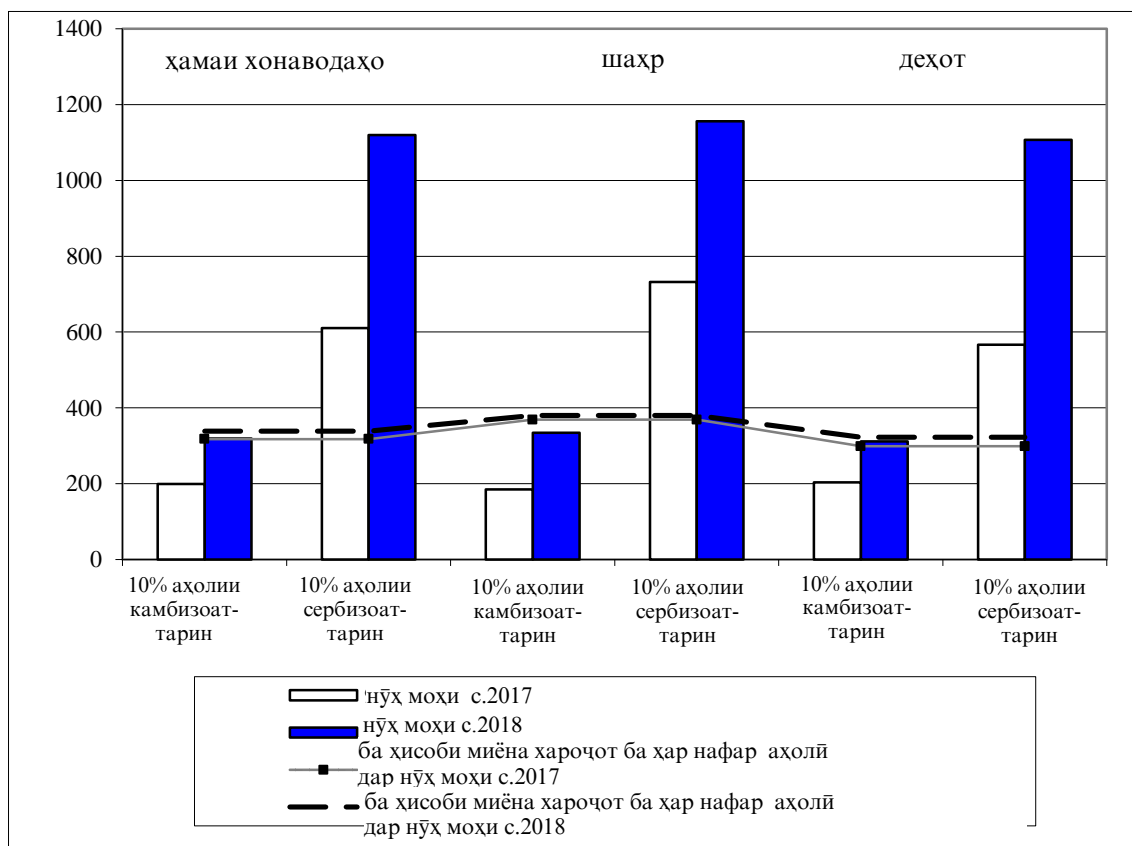
Манбаи муҳимтарини даромади пулии хонаводаҳо дар нӯҳ моҳи соли 2018 мисли пештара даромади меҳнатӣ – 53,7 фоиз, пардохтҳои ҳифзи иҷтимоии нафақа ва кӯмакпулиҳо – 7,2 фоиз ва мадохилот аз фурӯши маҳсулоти кишоварзӣ – 6,1 фоиз мебошад. Дар нӯҳ моҳи соли 2018 таносуби даромади миёнаи гурӯҳҳои мухталифи дахфоизаи аҳоли 7,4 баробарро ташкил кардааст (дар нӯҳ моҳи соли 2017 ин таносуб 10,8 баробар буд).

3.2.2. Харочот

Дар нӯҳ моҳи солҳои 2017 ва 2018 харочоти миёнаи аҳоли асосан аз ҳисоби болоравии нархҳо афзудааст (ниг. ба замимаи 8 ва графики 9).

Дар давраи ҳисобот таносуби харочоти миёнаи байни гурӯҳҳои мухталифи дахфоизаи аҳоли 3,5 баробарро ташкил кард.

Графики 9. Суръати афзоиши хароҷот ба ҳар нафар аҳоли аз рӯи тақсимои гуруҳҳои дахфоизи аҳоли, дар нӯҳ моҳи солҳои 2017 – 2018

3.3. Камбизоатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон

Камбизоатӣ ва бо озуқаворӣ таъмин набудан бо ҳам зич алоқаманданд. Бо озуқаворӣ ва бо хӯрок таъмин набудан ба таври зайл тавсиф карда мешавад: «Одамон аз захираи кофӣи озуқаи беҳавф ва сергизо, ки инкишофи мӯътадил, ҳаёти фаъол ва солимро таъмин менамояд, доимӣ ва мӯътамад баҳраманд нестанд. Ин вазъият дар натиҷаи ба андозаи кофӣ мавҷуд набудани озуқаворӣ, нокифоя будани қобилияти харидорӣ, тақсимои нобаробар ё дар хонавода нобаробар ва гайриқаноатбахш истеъмол шудани озуқаворӣ рӯй додани мумкин аст. Бо озуқаворӣ таъмин набудан, чандон баланд набудани сатҳи тандурустӣ ва беҳдошт, таҷрибаи нодурусти нигоҳубин ва хӯрондан сабабҳои асосии сатҳи бади таъминот буда метавонад. Бо озуқаворӣ ба таври кофӣ таъмин набудан метавонад доимӣ, мавсимӣ ё муваққатӣ бошад.

3.3.1. Арзёбии камбизоатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон

Таҳияи методологияи миллии барои ченкунии камбизоатӣ дар кишвар яке аз афзалиятҳо дар доираи Стратегияи миллии рушд то соли 2015 муайян гардида буд.

Барои ченкунии сатҳи камбизоатӣ ва дигар нишондиҳандаҳои сатҳи зиндагии аҳоли аз рӯи методологияи нав Тадқиқоти Бучети Хонаводаҳо (ТБХ) истифода карда мешавад.

Аз ҷониби Агентии омили назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон бо дастгирии техникаи Вазорати рушди иқтисод ва савдои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Бонки Ҷаҳонӣ «Шарҳи методологияи арзёбии камбизоатӣ дар Тоҷикистон» таҳия гардид.

Дар ТБХ низ талабот ба андозаи миёнаи калория аз рӯи 2250 килокалория ба як нафар дар як рӯз муқаррар карда шудааст.

Дар Тоҷикистон барои муайян намудани ҳудуди камбизоатӣ хонаводаҳо, ки дар маҷмӯъ дар ҳудуди дахфоизаи 3-36 қарор доранд интихоб шудааст.

Аз рӯи ҳисобҳо рақами миёнаи 1 килокалория дар соли 2017 баробари 0,0022 сомони/калорияро ташкил дод.

Дар соли 2017 хати камбизоатии ғизоӣ 148,58 сомонӣ дар як моҳ ба як нафарро ташкил дод.

Компоненти ғайриозуқаи камбизоатӣ бо усули зерин ҳисоб карда мешавад:

-аввалан хонаводаҳо, ки хароҷоти умумии хонавода наздик ба хати озуқаворӣ мебошад;

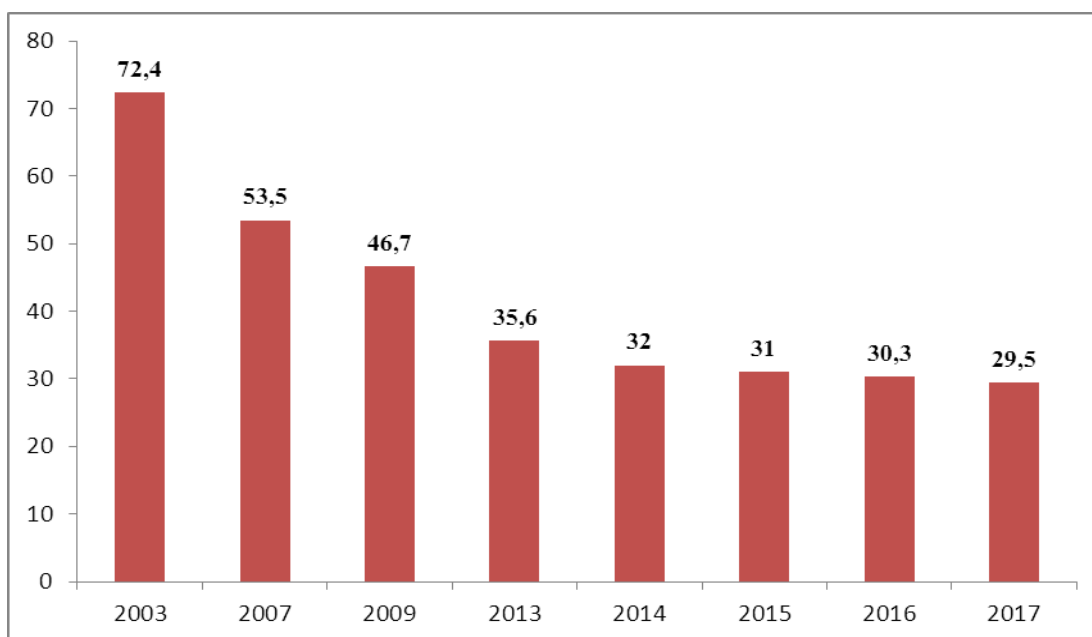
-дуҷум ҳиссаи хароҷоти хонавода барои озуқаворӣ нисбат ба хароҷоти умумии хонавода ҳисоб карда мешавад (коэффитсиенти Энгелс);

-сеҷум хати ғизоӣ ба коэффитсиенти Энгелс тақсим карда мешавад;

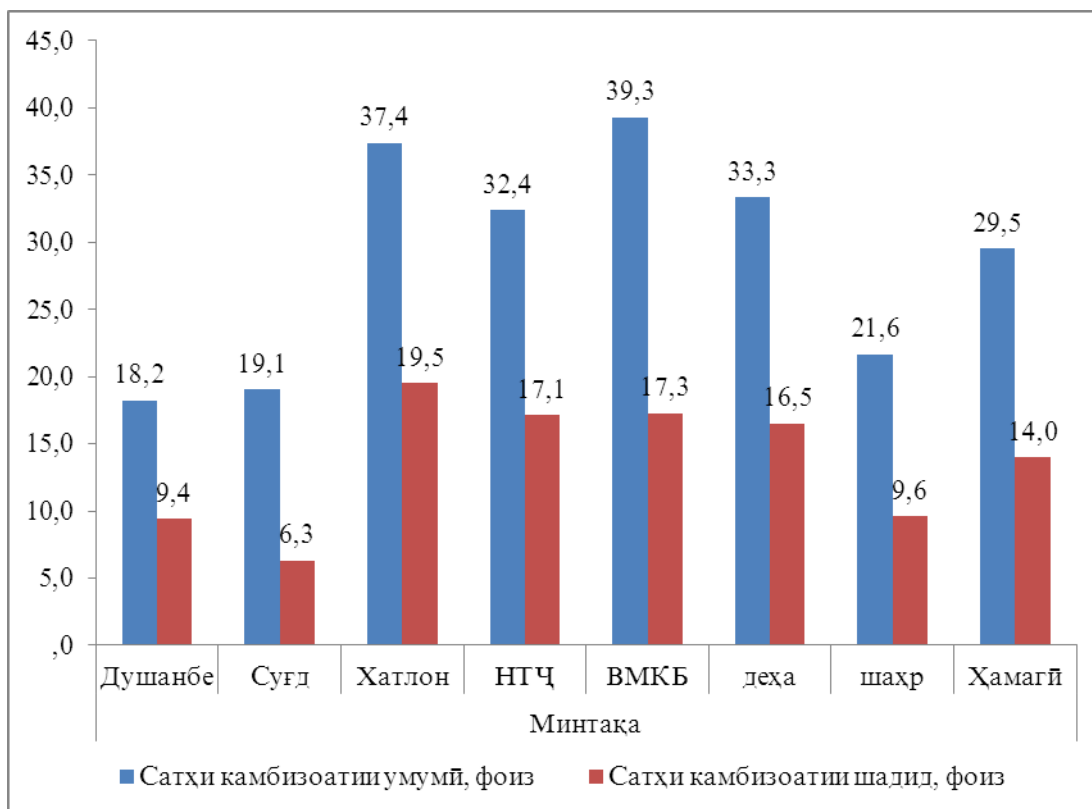
Коэффитсиенти миёнаи Энгелс барои хонаводаҳои интихобгардида баробари 77,86 фоиз мебошад.

Ҷамъи компоненти озуқаворӣ ва ғайриозуқаворӣ дар маҷмӯъ барои соли 2017 - 190,83 сомониро ташкил дод.

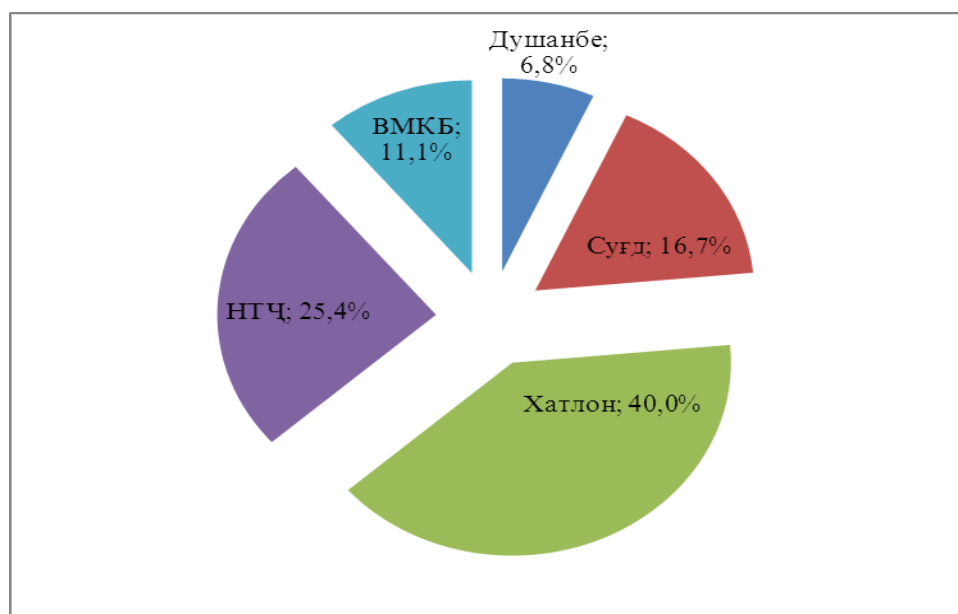
Графики 10: Динамикаи тамоюли пастравии сатҳи камбизоатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон (бо фоиз)

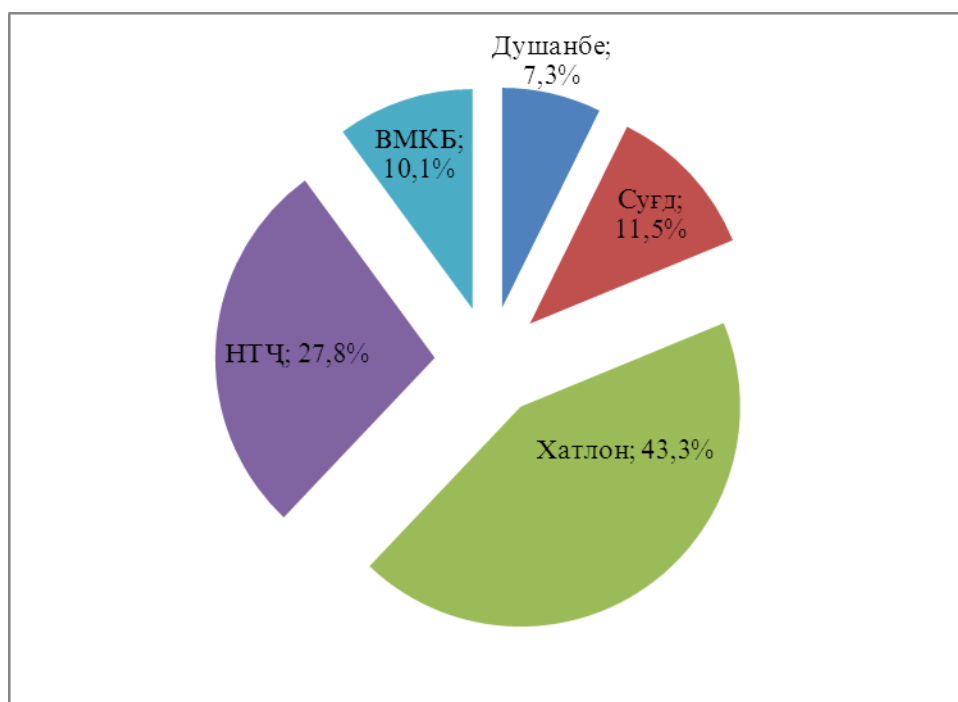
Графики 11: Сатҳи камбизоатӣ ва камбизоатии шадид дар ҷумҳурӣ ва минтақаҳо дар соли 2017, бо фоиз (аз рӯи маълумотҳои ТБХ)

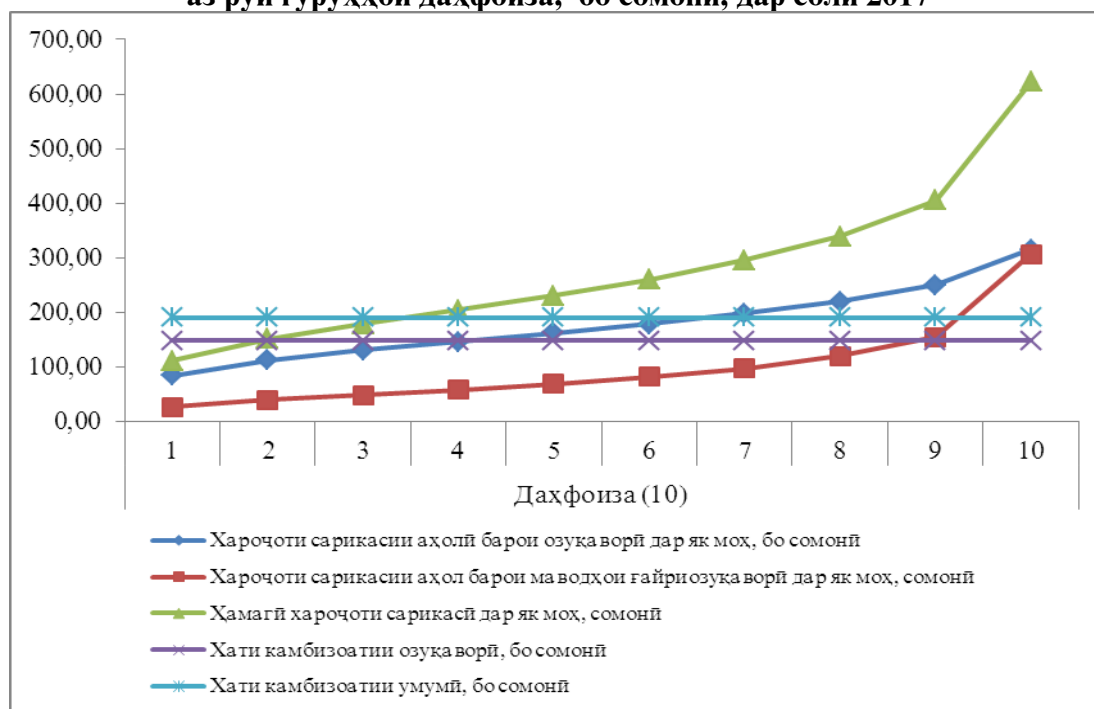
Графики 12: Ҳиссаи камбизоатон дар сатҳи минтақаҳо, бо фоиз

Графики 13: Ҳиссаи камбизоатии шадид дар сатҳи минтақаҳо, бо фоиз

Графики 14: Харочоти миёнаи сарикасии аҳоли дар як моҳ аз рӯи гурӯҳҳои дахфоиза, бо сомонӣ, дар соли 2017

3.3.2. Бо озуқаворӣ таъмин набудани хонаводаҳое, ки беш аз нисфи даромади худро барои маҳсулоти хӯрокворӣ сарф менамоянд

Бо озуқаворӣ таъмин набудани хонавода маънои чунин вазъиятро дорад: ба одамон озуқавориҳои хушсифату барои саломатӣ беҳавф, ки талаботи ба гизодошташонро қонеъ мекарда бошад ва барои ҳаёти фаъолонаю солимашон зарур мебошад, доимо аз ҷиҳати миқдори маҳсулот, иҷтимоӣ ва иқтисодӣ ба миқдори кофӣ дастрас нест.

Дар нух моҳи соли 2018 нисбат ба нух моҳи соли 2017 ҳиссаи хароҷот ба озуқаворӣ дар шаҳрҷойҳо 1,4 банди фоиз кам шуда, дар деҳот 2,2 банди фоиз кам шудааст. Дар хонаводаҳое, ки 3 ва ё бештар фарзанд доранд, ҳиссаи хароҷоти истеъмолот ба маҳсулоти хӯрокворӣ 0,5 банди фоиз зиёд, дар нафақахӯрон бошанд 2,7 банди фоиз зиёд шудааст (ниг. ҷадвали 10).

Ҷадвали 10: Ҳиссаи хароҷоти истеъмолии хонаводаҳо барои маҳсулоти хӯрокворӣ

(ба ҳисоби фоиз)

	нуҳ моҳи с.2017	нуҳ моҳи с.2018
Ҷумҳурии Тоҷикистон	55,0	53,1
<i>аз он ҷумла:</i>		
аҳолии шаҳр	54,9	53,5
аҳолии деҳот	55,1	52,9
Минтақаҳо		
ш.Душанбе	53,6	50,3
ВМКБ	58,5	57,1
Вилояти Суғд	46,3	38,9
Вилояти Хатлон	57,9	53,2
НТҶ	54,2	51,8
Гурӯҳҳои камбизоатгарин		
Хонаводаҳое, ки 3 ва бештар фарзанд доранд	54,4	54,9
Нафақахӯрон	61,5	64,2

Дар замимаи 5 нисбати хароҷот, даромадҳо ва дахфоизаҳо (детсилияҳо) иттилооти муфассал оварда шудааст.

ФАСЛИ IV. ИСТЕЪМОЛОТ ВА ҲАЗМКУНӢ

Истеъмоли озуқаворӣ ба интиҳоб, таркиб, тайёр ва тақсим кардани озуқаворӣ дар оила мансуб аст. Ҳазмкунӣ қобилияти хӯрокро қабул карда, ба қувва табдил додани организми инсон мебошад. Барои истеъмоли озуқаворӣ парҳезгориҳои дахлдорро доништан ва дар оила озуқавориро тақсим карда тавонистан зарур аст. Барои он, ки организм хӯрокро ҳазм карда тавонад, на танҳо вояи хӯроки хушсифат, балки муҳити барои саломатии инсон фораи, инчунин барои нӯшидани об созгор, аз хизмати асосии тиббӣ баҳраманд будан, хӯрок пухта тавонистан ва усулҳои нигоҳдорӣ озуқавориро доништан лозим аст. Нишондиҳандаи ниҳоии бехатарии озуқаворӣ вазъи таомхӯрии аҳоли мебошад.

4.1. Озукаворӣ истеъмом кардани аҳоли

Дар соли 2017 истеъмоли килокалория ба як нафар узви хонавода 2588,11 килокалорияро нисбат ба 2433,16 киллокалорияи соли 2016 дар як шабонарӯз ташкил кард, ки аз меъёри тавсиянамудаи Ташкилоти Умумиҷаҳонии Тандурустӣ (ТУТ) (дар як рӯз 2100 килокалория) андаке зиёд аст.

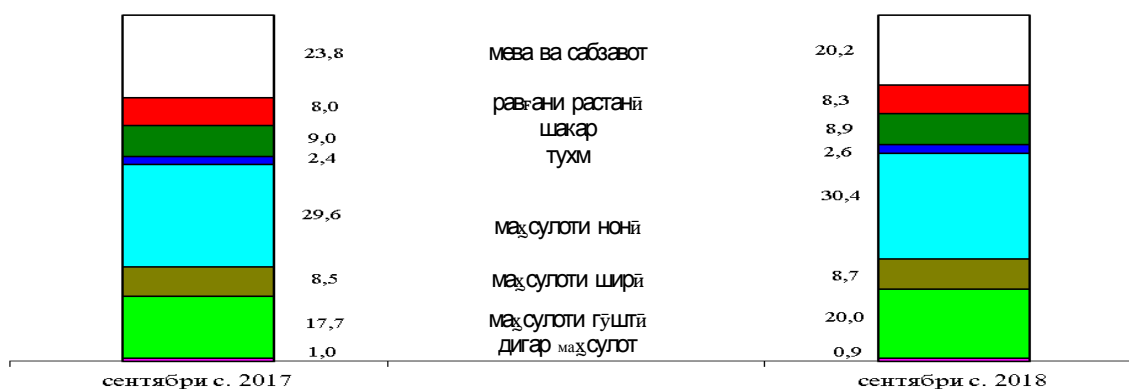
Дар нӯҳ моҳи соли 2018 истеъмоли килокалория ба як нафар узви хонавода 2611,38 килокалорияро нисбат ба 2611,85 киллокалорияи нӯҳ моҳи соли 2017 дар як шабонарӯз ташкил кард.

Дар нӯҳ моҳи соли 2018 истеъмоли нон ва маҳсулоти нонӣ, ба ҳисоби миёна ба як нафар узви хонавода 119,79 килограммро ташкил медиҳад, ки ин барои ҳамаи минтақаҳои ҷумҳурӣ хос аст.

Умуман дар ҷумҳурӣ дар нӯҳ моҳи соли 2018 истеъмоли картошка ба ҳисоби миёна ба ҳар нафар аҳоли 33,89 кг, сабзавоту полизӣ 103,18 кг, шир ва маҳсулоти ширӣ 50,52 кг, гӯшт ва маҳсулоти гӯштӣ 10,15 кг, рағани растанӣ 12,18 кг, тухм 63 дона, қанду шакар ва маҳсулоти қаннодӣ 11,41 кг, мевачот 30,28 кг-ро ташкил кардааст. Таносуби бештари хароҷоти хонаводаҳо барои хариди маҳсулоти хӯрокворӣ ба маҳсулоти нонӣ 29,0 фоиз рост меояд.

Дар айни замон, қайд кардан зарур аст, ки истеъмоли маҳсулоти хӯрокворӣ дар гурӯҳҳои даҳфоиза нобаробар аст. Масалан, истеъмоли нон ва маҳсулоти нони дар нӯҳ моҳи соли 2018 ба ҳисоби миёна ба як узви хонаводаи 10 фоизаи гурӯҳи аҳолии бештар таъмин, нисбат ба 10 фоизаи гурӯҳи камтаъмини аҳоли 9,3 фоиз зиёд буд, ин таносуб дар истеъмоли картошка 30,5 фоиз, дар истеъмоли гӯшт ва маҳсулоти гӯштӣ 2,5 баробар, тухм 2,2 баробар, мевачот 2,4 баробар, сабзавот ва полезихо 1,6 баробар, қанд ва маҳсулоти қаннодӣ 1,5 баробарро ташкил додааст.

Графики 15: Сохтори арзиши маҷмӯи маҳсулоти озуқа дар моҳи сентябри солҳои 2017-2018
(дар охири моҳ, ба ҳисоби фоиз, ба як нафар)

Дар бораи истеъмоли маҳсулоти хӯрокворӣ ба ҳисоби миёна ба ҳар нафар аҳоли дар хонаводаҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар замимаи 8 маълумоти муфассал оварда шудааст.

Ҷадвали 11: Таркиби моддаҳои ғизобахши маҳсулоти истеъмолшуда дар як шабонарӯз (бе пиво ва вино)

	Ба як узви хонавода дар як шабонарӯз	аз он ҷумла:		Ба як узви хонавода дар як шабонарӯз	аз он ҷумла:	
		дар шаҳрҳо	дар деҳот		дар шаҳрҳо	дар деҳот
	нӯҳ моҳи с.2017			нӯҳ моҳи с.2018		
сафеда, грамм	60,07	56,60	61,33	57,77	54,33	59,09
аз он ҷумла дар маҳсулоти чорво, грамм	10,59	9,68	10,91	10,71	9,75	11,07
равған, грамм	64,30	63,26	64,68	64,76	64,16	65,07
аз он ҷумла дар маҳсулоти чорво, грамм	14,18	14,06	14,22	14,23	14,22	14,25
Карбогидридҳо, грамм	404,84	389,41	410,41	404,81	384,76	412,62
Калориянокии маҳсулоти истеъмолшуда, к/кал	2611,85	2544,93	2635,94	2611,38	2520,28	2647,89
аз он ҷумла дар маҳсулоти чорво, к/кал	231,65	207,42	240,41	232,88	208,35	242,05

4.2. Нишондиҳандаҳои бехатарии озукаворӣ, ки ба даромадҳои аҳолии вобаста нестанд

4.2.1. Беморӣ

Ҷадвали 12: Беморшавии аҳолии ба бемориҳои сирояткунанда

(ҳодиса)

Бемориҳои сирояткунанда ба қайд гирифта шудаанд	с.2017			с.2018		
	семоҳаи I	семоҳаи II	семоҳаи III	семоҳаи I	семоҳаи II	семоҳаи III
Ҳамагӣ	8517	13619	27340	9274	16783	25865
Бемории сирояткунандаи шадиди рӯда	2653	8907	23833	3384	11527	21809
аз он ҷумла:						
исҳоли хунини бактериалӣ	38	72	289	44	68	217
домана (аракаи шикампеч)	2	12	29	2	2	15
Гепатитҳои шадиди вирусӣ	1700	480	870	1435	560	1315
Бемории сил	1091	1381	1072	1022	1311	1064
Брутселлэз	185	393	361	163	265	222
Бемориҳои паразитарӣ	8759	11609	11241	9574	16483	14056

Дар семоҳаи сеюми соли 2018 нисбат ба семоҳаи сеюми соли 2017 камшавӣ ба бемориҳои сирояткунанда гирифтдор шудани аҳолии 5,4 фоиз ба қайд гирифта шудааст. Бемориҳои шадиди сирояткунандаи рӯда 84,3 фоизи шумораи умумии бемориҳои сирояткунандаро ташкил медиҳанд ва 8,5 фоиз кам шудааст.

Нисбат ба ҳамин давраи соли 2017 бемориҳои паразитарӣ 25,0 фоиз ва гепатитҳои шадиди вирусӣ 51,1 фоиз зиёд шуда, 5,1 фоизи шумораи умумии бемориҳои сирояткунандаро ташкил медиҳанд.

Нисбат ба семоҳаи сеюми соли 2017 исҳоли хунини бактериалӣ 24,9 фоиз, домана (аракаи шикампеч) 48,3 фоиз, бемории сил 0,7 фоиз ва брутселлэз 38,5 фоиз кам шудаанд.

Ҷадвали 13: Ба бемориҳои сирояткунанда гирифта шудани кӯдакони 0-14 сола

(ҳодиса)

Бемориҳои сирояткунанда ба қайд гирифта шудаанд	с.2017			с.2018		
	семоҳаи I	семоҳаи II	семоҳаи III	семоҳаи I	семоҳаи II	семоҳаи III
Ҳамагӣ	5443	9437	20860	5913	11857	19355
Бемории сирояткунандаи шадиди рӯда	2010	7304	19329	2466	9187	17179
аз он ҷумла:						
исҳоли хунии бактериалӣ	19	35	145	12	26	97
домана (арақаи шикампеч)	2	1	16	-	-	7
Гепатитҳои шадиди вирусӣ	1495	341	704	1180	432	1113
Бемории сил	44	75	56	69	64	56
Брутселлёз	22	40	32	11	30	24
Бемориҳои паразитарӣ	3327	7184	6809	5638	9430	8980

Дар семоҳаи сеюми соли 2018 нисбат ба семоҳаи сеюми соли 2017 камшавии бемориҳои шадиди сирояткунанда дар кӯдакони 0 - 14 сола 7,2 фоиз ба қайд гирифта шудааст. Таносуби бемориҳои сирояткунанда дар кӯдакони 0 - 14 сола 74,8 фоизи шумораи умумии бемориҳои сирояткунандаи аҳолиро ташкил медиҳад. Бемориҳои шадиди сирояткунандаи рӯда 88,8 фоизи шумораи умумии бемориҳои сирояткунандаро дар кӯдакони 0-14 сола ташкил медиҳанд ва нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 11,1 фоиз кам шудаанд.

Нисбат ба семоҳаи сеюми соли 2017 нишондиҳандаҳои ба қайдгирии бемориҳои гепатитҳои шадиди вирусӣ 58,1 фоиз зиёд ва касалиҳои паразитарӣ 31,9 фоиз дар кӯдакони 0 - 14 сола зиёд шудаанд.

Зимнан, нисбат ба ҳамин давраи соли 2017 камшавии бақайдгирии бемориҳои исҳоли хунии бактериалӣ 33,1 фоиз, домана (арақаи шикампеч) 56,2 фоиз (аз 16 то 7 ҳодиса) ва бемориҳои бруцеллёз 25,0 фоиз ба қайд гирифта шудааст.

4.2.2. Таваллуд, фавт, афзоиши табиӣ

Дар моҳҳои январ - сентябри соли 2018 мақомоти сабти асноди ҳолати шаҳрвандӣ (САҲШ) – 159,6 ҳазор³ кӯдакони навзоди дар муҳлатҳои дар асоси қонун муайян кардашуда (бе назардошти сабти барқароркунии таваллудҳои солҳои пешин) ва 23,9 ҳазор шахсони фавтида, аз он ҷумла 1,7 ҳазор кӯдакони синни то 1 сола фавтидаро ба қайд гирифтаанд.

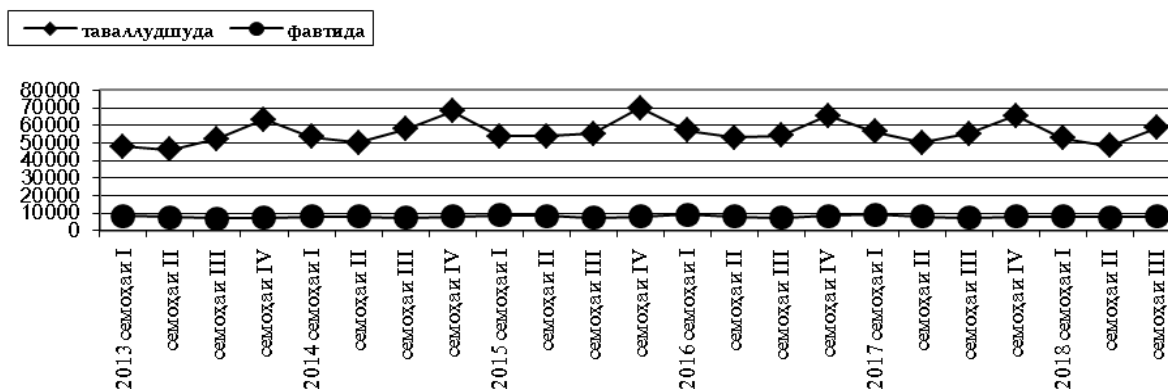
Коэффитсиенти умумии таваллуд ва коэффитсиенти умумии фавт аз рӯи баҳои пешақӣ мутаносибан ба 1000 нафар аҳоли 23,7 ва 3,5 нафар рост омадааст.

Ҷадвали 14: Бақайдгирии таваллуд ва фавт дар мақомоти сабти асноди ҳолати шаҳрвандӣ (САҲШ) дар солҳои 2017-2018

	<i>шумораи таваллуди ба қайд гирифташуда, ҳамагӣ дар муҳлати дар асоси қонун муайян шуда</i>		<i>шумораи шахсони фавтидаи ба қайд гирифташуда</i>		<i>афзоиши табиӣ аҳоли</i>	
	<i>нафар</i>	<i>ба ҳисоби фоиз нисбат ба ҳамаи давраи соли гузашта</i>	<i>нафар</i>	<i>ба ҳисоби фоиз нисбат ба ҳамаи давраи соли гузашта</i>	<i>нафар</i>	<i>ба ҳисоби фоиз нисбат ба ҳамаи давраи соли гузашта</i>
соли 2017						
семоҳаи 1	56487	98,7	9063	99,7	47424	98,5
семоҳаи 2	50051	94,1	8177	101,6	41874	92,7
семоҳаи 3	55348	102,1	7417	100,2	47931	102,4
семоҳаи 4	65366	99,6	8130	95,7	57236	100,1
дар як сол	227252	98,7	32787	99,3	194465	98,6
соли 2018						
семоҳаи 1	52644	93,2	8186	90,3	44458	93,7
семоҳаи 2	48395	96,7	7764	94,9	40631	97,0
семоҳаи 3	58551	105,8	7966	107,4	50585	105,5

Графики 16:

Бақайдгирии таваллуд ва шахсони фавтида дар мақомоти сабти асноди ҳолати шаҳрвандӣ (САҲШ) дар солҳои 2013-2018

³ Мувофиқи методологияи баҳисобгирии шумораи аҳоли ва дигар нишондиҳандаҳои демографӣ, таваллудҳои бақайдгирифташуда дар давоми соли тақвимӣ ба инобат гирифта мешавад

Дар моҳҳои январ - сентябри соли 2018 дар муқоиса нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 1,4 фоиз (2,3 ҳазор кӯдаки навзод) камшавии бақайдгирии таваллуд мушоҳида карда шудааст. Дар ВМКБ бақайдгирии кӯдакони навзоди дар муҳлатҳои дар асоси қонун муайян кардашуда 11,0 фоиз кам шуда, 3,1 ҳазор кӯдаки навзод, дар вилояти Хатлон 0,9 фоиз (64,1 ҳазор кӯдаки навзод), дар шаҳри Душанбе 2,3 фоиз (10,9 ҳазор кӯдаки навзод) ва дар НТҚ 3,8 фоиз (38,1 ҳазор кӯдаки навзод)-ро ташкил намуд. Дар вилояти Суғд бошад, бақайдгирии таваллуд нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 1,0 фоиз афзуда 43,3 ҳазор кӯдаки навзодро ташкил намудааст.

Ҷадвали 15: Шумораи таваллуд, фавт ва афзоиши табиӣ аҳоли дар моҳҳои январ – сентябри солҳои 2017-2018

	<i>шумораи таваллудҳои ба қайд гирифташудаи дар муҳлати дар асоси қонун муайян шуда</i>		<i>шумораи шахсони фавтида</i>		<i>афзоиши табиӣ аҳоли</i>	
	<i>с.2017</i>	<i>с.2018</i>	<i>с.2017</i>	<i>с.2018</i>	<i>с.2017</i>	<i>с.2018</i>
	нафар					
Ҷумҳурӣ	161886	159590	24657	23916	137229	135674
аз он ҷумла:						
ВМКБ	3497	3112	776	709	2721	2403
Вилояти Суғд	42888	43340	8321	8236	34567	35104
Вилояти Хатлон	64686	64103	8370	8252	56316	55851
ш. Душанбе	11211	10953	1959	1816	9252	9137
НТҚ	39604	38082	5231	4903	34373	33179
	ба ҳар 1000 нафар, аҳоли					
Ҷумҳурӣ	24,5	23,7	3,7	3,5	20,8	20,1
ВМКБ	21,1	18,5	4,7	4,2	16,4	14,3
Вилояти Суғд	22,2	22,0	4,3	4,2	17,9	17,9
Вилояти Хатлон	27,4	26,5	3,5	3,4	23,8	23,1
ш. Душанбе	18,3	17,5	3,2	2,9	15,1	14,6
НТҚ	25,9	24,3	3,4	3,1	22,5	21,2

Бақайдгирии шахсони фавтида дар моҳҳои январ - сентябри соли 2018 нисбат ба ҳамин давраи соли 2017-ум 3,0 фоиз кам шуда 23,9 ҳазор нафарро ташкил дод. Дар ВМКБ бақайдгирии шахсони фавтида – 8,6 фоиз кам шуда, 709 фавтро ташкил додааст, дар вилояти Суғд 1,0 фоиз (8,2 ҳазор фавт), дар вилояти Хатлон 1,4 фоиз (8,2 ҳазор фавт), дар шаҳри Душанбе 7,3 фоиз (1,8 ҳазор фавт) ва дар ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ – 6,3 фоиз (4,9 ҳазор фавт)-ро ташкил намуд.

Афзоиши табиӣ аҳоли аз рӯи маълумоти пешакӣ дар моҳҳои январ - сентябри соли 2018-ум нисбат ба ҳамин давраи соли 2017-ум ба андозаи 1,1 фоиз кам шуда, 135,7 ҳазор нафар, ё ба 1000 нафар аҳоли 20,1 нафар рост омадааст.

Ҷадвали 16: Шумораи аҳоли

Бо назардошти бақайдгирии таваллудшудагон, фавтидагон ва муҳоҷират шумораи аҳоли (аз рӯи маълумотҳои пешакӣ) то 1-уми октябри соли 2018 ташкил дод:

	<i>шумораи аҳоли то 1.10. с. 2018-ум, ҳазор нафар</i>	<i>нисбат ба ҳамин давраи соли 2017 (бо фоиз)</i>
Ҷумҳури Тоҷикистон	9061,5	102,1
аз он ҷумла:		
ВМКБ	225,4	101,4
Вилояти Суғд	2641,4	101,8
Вилояти Хатлон	3253,0	102,3
ш.Душанбе	838,2	101,8
НТҚ	2103,5	102,3

МЕТОДОЛОГИЯ

1. Методологияи таҳлили бехатарии озуқаворӣ

«Бехатарии озуқаворӣ ва ғизо ҳамон вақт таъмин ҳисобида мешаванд, ки агар озуқаворӣ мувофиқ (аз нуқтаи назари миқдор, сифат, бехатар будан, аз ҷиҳати иҷтимоию фарҳангӣ маъқул), *мавҷуд* ва *дастрас* бошад ва ҳамаи шахсон *ҳамавақт* барои таъмини ҳаёти ғаёб ва солим чунин озуқавориро қаноатмандона *истеъмол* ва *ҳазм* кунанд».

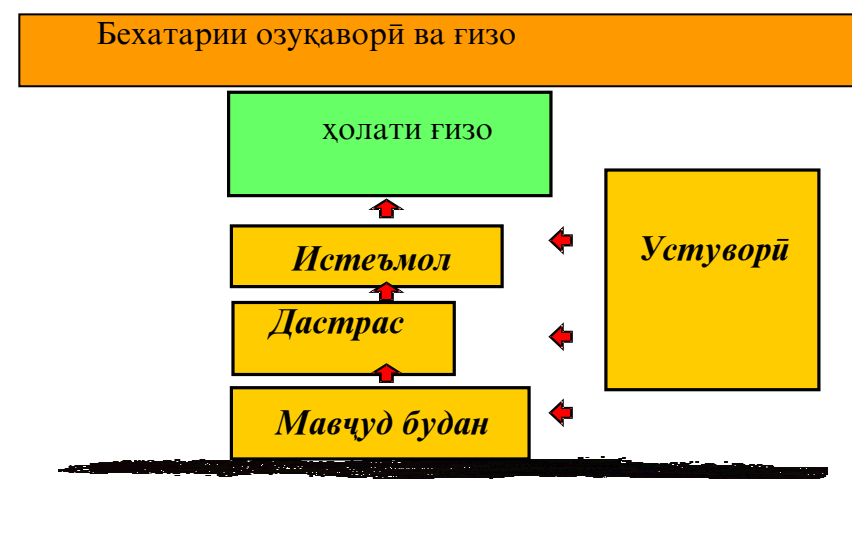
Мавҷуд будан: бехатар ва кофӣ будани озуқаворӣ аз ҷиҳати миқдор ва сифат

Дастрас будан: ҳамаи хонаводаҳо ва ҳамаи аъзои онҳо барои харидории миқдори зарурии озуқаворӣ (аз ҳисоби истеҳсолот, харид ва ёрӣ) ба қадри кофӣ захира доранд;

Истеъмолот ва ҳазм дониستاني ҳолати саломатӣ ва шароити тозагӣ (санитарӣ) барои он зарур аст, ки организми инсон озуқавориро истеъмол ва ҳазм карда тавонад.

Устуворӣ доимо мавҷуд ва дастрас будани ғизо, истеъмол ва ҳазм кардани хӯрокворӣ мебошад. Агар озуқаворӣ мунтазам дастрас набошад, баъзе шахсон аз норасоии доимӣ ё муваққатии озуқаворӣ азият мекашанд.

Барои фаҳмо шудан, ҳамаи чор ҷиҳати бехатарии озуқаворӣ ва ғизо дар расми зер оварда шудааст:

Барои хонаводаҳо ва шахсони ҷудогона, ки дар ҷамъият зиндагӣ мекунад, барои таъмини бехатарии озуқаворӣ мавҷуд будани ҷор самт зарур аст. Ин самтҳо бояд яқбора дар ҳамаи сатҳи хонавода ва шаҳрванди ҷудогона (**сатҳи хурд**) то сатҳи ҷамоат (шаҳрак, ноҳия, вилоят), ки онҳо ба **сатҳи миёна дохил** мебошанд, то сатҳи миллий ё умумичаҳонӣ яъне, **сатҳи калон**, таъмин бошанд.

Барои мақсадҳои мониторинги бехатарии озуқаворӣ нишондиҳандаи хеле муҳимро (мувофиқ) интихоб намудан ва онро мунтазам ҷен кардан зарур аст.

Усули тартиб додани тарози (баланси) озуқаворӣ аз рӯи намудҳои хӯрокворӣ (асосӣ):

Тарози (баланси) озуқаворӣ аз рӯи маҳсулоти заминавии хӯрокворӣ, асосӣ тартиб дода шудааст.

Ҳангоми тартиб додани тарози озуқаворӣ нишондиҳандаи маҳсулоти захира аз тарози соли гузашта гирифта шудааст, яъне захираи охири соли гузашта, захираи то 1 январи соли ҷорӣ шуда метавонад. Оид ба воридоту содироти маҳсулот маълумотҳои расмӣ, аз рӯи истеҳсолот - маълумотҳои таъҷилӣ (пешакӣ) истифода бурда шудаанд.

Бо назардошти масоҳати киштшуда бо зироатҳои кишоварзӣ ва бо истифодаи масрафи аслии 1 гектар кишт, хароҷоти тухмӣ муайян карда шудааст. Ҳисобу китоб талофот дар асоси меъёрҳои муқарраршудаи расмӣ амалӣ карда мешавад.

Барои муайян намудани сарфи тухм барои ҷӯчабарорӣ, миқдори аслии ҷӯчаҳо ва маводи меъёрӣ оид ба ҷӯчабарорӣ аз шумораи тухми гузошташуда ба ҳисоб гирифта шудаанд.

Озуқаворӣ, ки аҳоли истеъмол мекунад, инчунин хароҷоти хӯроки ҷорво дар асоси маълумотҳои тадқиқоти бҷети 3000 хонавода ҳисоб карда шудааст. Дар мавриди ҳисоби истеъмоли гӯшт аз тарафи аҳоли низ миқдори гӯште, ки барои риояи анъанаҳои миллий (дар вақти маросимҳои дафн, тӯй, маросимҳои динӣ-идҳои мазҳабӣ, миллий ва ғайра) сарф карда шудаанд, ба назар гирифта шудааст.

Тафсирот

Шаҳсони 16-сола ва калонсолтар, ки дар давраи тадқиқот (таҳлилшаванда) машғулият (машғулияти даромаднок) надоштанд; дар ҷустуҷӯи кор буданд, яъне ба Хадамоти давлатии шуғли аҳоли муроҷиат кардаанд, ё дигар усули корёбиро истифода бурдаанд; тайёр буданд ба кор шурӯъ кунанд, **бекор** ҳисобида мешаванд.

Маҷмӯи Маҳсулоти Дохилӣ (ММД) - нишондиҳандаи маҷмӯи фаъолияти иқтисодии мамлакат мебошад. ММД бо нархҳои асосию бозорӣ (ММД-и номиналӣ) ва бо нархҳои муқоисавӣ (ММД ҳақиқӣ) ҳисоб карда мешавад.

Индекси нархҳои истеъмолии молҳо ва хизматрасониҳои пулакӣ ба аҳоли (ИНИ) тағйироти сатҳи умумии нархи молҳо ва хизматрасониҳо тавсиф мекунад. Индекс ченаки арзиши маҷмӯи ҳақиқии молҳо ва хизматрасонӣ дар давраи ҷорӣ нисбат ба арзиши он дар давраи асосӣ мебошад.

Музди миёнаи меҳнати номиналии ҳармоҳа бо роҳи тақсимкунии фонди аслии ҳисоб кардашудаи музди меҳнати кормандони ҳайати рӯйхат ва дучоякорон ба шуморае, ки барои ҳисоб кардани музди миёнаи кор қабул шудааст ва ба шумораи моҳҳои давраи ҳисобот қабул шудааст, ҳисоб карда мешавад.

Калориянокии хӯрок ба ҳар нафар аҳоли дар як шабонарӯз. Ғизонокии озуқаи истеъмолкардаи ҳар нафар узви хонавода, инчунин таркибҳои кимиёвии он (сафедаҳою равған) мебошад.

Сатҳи бекорӣ расмӣ аз рӯи таносуби шумораи бекорони расмӣ ба қайд гирифташуда ва шумораи аҳолии дар иқтисодиёт фаъол, ба ҳисоби фоиз ҳисоб карда мешавад.

Ихтисораҳои истифодашуда:

ММД	Маҷмӯи Маҳсулоти Дохилӣ
НТЧ	Ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ
ВМКБ	Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон
ИНИ	Индекси нархҳои истеъмолӣ

Замимаи 1. Маълумоти мухтасари шароити обу ҳаво дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон дар нӯҳ моҳи соли 2018

Хулосаи обу ҳавосанҷӣ

Июл. Моҳи июл дар ҷумҳурӣ ҳаво нисбатан хушк, бо рӯзҳои ғайримуқаррарии гарм, дар баъзе ноҳияҳои алоҳида боришотҳо ба қайд гирифта шуд. Ҳарорати миёнаи моҳонаи ҳаво асосан аз меъёри иқлимӣ $1,5-2,5^0$ баланд, дар баъзе ноҳияҳо наздик ба меъёри иқлимӣ буда, дар водихо $30-32^0$ гарм, дар доманакӯҳҳо $26-27^0$ гарм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ $20-25^0$ гарм (дар Деҳавз $+15^0$, дар Дарвоз $+29^0$ гарм), дар ноҳияҳои баландкӯҳ $12-14^0$ гармиро ташкил дод.

Тамоми моҳ ҳавои нисбатан гарм (бо истисноии панҷ рӯзи аввал ва охири моҳ) мушоҳида гардид. Давоми моҳ ҳарорати рӯзона ҳаво дар водихо то $39+44^0$ гарм, дар қисмати ҷанубии вилояти Хатлон то $+46^0$ гарм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ то $31+36^0$ гарм (дар ноҳияи Дарвоз то $+41^0$ гарм), дар ноҳияҳои баландкӯҳ то $21+26^0$ гармиро ташкил дод. Ҳарорати шабонаи ҳаво дар водихо $21+26^0$ гарм (дар Айвоҷ $30+32^0$ гарм), дар ноҳияҳои кӯҳӣ $13+18^0$ (дар Деҳавз $8+10^0$ гарм), дар ноҳияҳои баландкӯҳ $5+10^0$ гармиро ташкил намуд. Ҳарорати миёнаи шабонарӯзии ҳаво дар ин рӯзҳо аз меъёри иқлимӣ $2+4^0$ баланд буд.

Дар панҷрӯзаи охири моҳ ҳарорати ҳаво нисбатан паст гардид. Ҳарорати миёнаи шабонарӯзӣ дар ин давра дар водихо аз меъёри иқлимӣ $0,5-2^0$ ва дар ноҳияҳои алоҳидаи кӯҳӣ $3-5^0$ паст ба қайд гирифта шуд.

Моҳи июл дар ноҳияҳои алоҳидаи кӯҳӣ 10 рӯз боришот ба амал омада буд. Бештари рӯзҳои боронӣ дар ноҳияҳои алоҳидаи кӯҳии НТҶ ва вилояти Суғд 6-8 рӯз, дар ноҳияҳои шарқии ВМКБ боришот 3-5 рӯз ба қайд гирифта шуд.

Миқдори моҳонаи боришот аз меъёри иқлимӣ паст буд. Дар водихо умуман боришот ба қайд гирифта нашуда, дар ноҳияҳои кӯҳӣ миқдори боришот 20-100 фоизи меъёри иқлимиро ташкил намуд (меъёр 20-30 мм, дар ВМКБ 3-16 мм). Борони нисбатан бошиддат (16мм) рӯзи 5 июл дар ноҳияи Рашт ба қайд гирифта шуд.

Фаъолияти сусти раъду барқ асосан 5-7 рӯз мушоҳида гардид.

Давоми моҳ дар баъзе ноҳияҳои ҷумҳурӣ шамоли ғарбӣ бо шиддатнокии то $17-24$ м/с вазида, рӯзҳои 3-5, 12-14, 24-27 июл дар вилояти Хатлон ва НТҶ тӯфони ҷангу губор ба амал омада буд.

Август. Моҳи август дар ҷумҳурӣ ҳавои ғайримуқаррарии гарм, дар баъзе ноҳияҳои алоҳида боришоти нисбатан камба қайдгирифташуд. Ҳарорати миёнаи моҳонаи ҳаво асосан аз меъёри иқлимӣ $1-2^0$ баланд, дар баъзе ноҳияҳо наздик ба меъёри иқлимӣ (дар ноҳияи Ёвон $0,9^0$ паст) буда, дар водихо $25+30^0$ гарм, дар доманакӯҳҳо $23+24^0$ гарм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ $19+24^0$ гарм (дар Деҳавз $+15^0$, дар Дарвоз $+28^0$ гарм), дар ноҳияҳои баландкӯҳ $10+14^0$ гармиро ташкил дод.

Дар давоми моҳ ҳарорати рӯзона ҳаво дар водихо шабона $17+22^0$ гарм, рӯзона $35+40^0$ гарм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ шабона $12+17^0$ гарм, дар қисмати шимол $8+13^0$ гарм, рӯзона $29+34^0$ гарм, дар қисмати шимол $25-30^0$ гарм, рӯзона $17+22^0$ гарм, дар ноҳияҳои баландкӯҳ шабона $3+8^0$ гарм, рӯзона $17+22^0$ гармиро ташкил дод. Ҳавои нисбатан гарм дар даҳрӯзаи якуми моҳ ба қайд гирифта шуда, ҳарорати шабонаи ҳаво аз $20+25^0$ гарм паст нашуда, рӯзона ҳарорати ҳаво то $37+42^0$ гарм шуда буд.

Дар даҳрӯзаи охири моҳ ҳарорати ҳаво нисбатан паст гардид. Ҳарорати миёнаи рӯзонаи ҳаво дар ин давра дар водихо аз меъёри иқлимӣ $1-2^0$ паст ба қайд гирифта шуд.

Боришот асосан дар ноҳияҳои кӯҳӣ ба амал омада буд. Миқдори моҳонаи боришот нисбатан кам ба қайд гирифта шуд. Дар водиҳо норасоии боришот, дар ноҳияҳои алоҳидаи кӯҳӣ бошад боронҳои кӯтоҳмуддат борид. Миқдори боришоти ба амалномада 1-13мм-ро ташкил намуд.

Фаъолияти сусти раъду барқ асосан 2-3 рӯз мушоҳида гардид.

Давоми моҳ дар баъзе ноҳияҳои чумхурӣ шамоли аз самти ғарб бо шиддатнокии то 17-24 м/с вазида, рӯзҳои 8-9, 12-16 ва 22-23 август дар вилояти Хатлон ва НТЧ тӯфони чангу ғубор ба амал омада буд.

Сентябр. Моҳи сентябр ин давраи гузариш аз воридшавии шиддатнокии нурафшонии офтобӣ ба пастшавии он, инчунин аз ҳама моҳи бо ҳавои хушк фарқкунанда дар чумхурӣ мебошад. Моҳи сентябр дар чумхурӣ ҳавои ғайримуқаррарии гарм ва хушк ба қайд гирифта шуд.

Ҳарорати миёнаи моҳонаи ҳаво дар бисёри ноҳияҳои чумхурӣ асосан дар худуд ва дар баъзе ноҳияҳо аз меъёр иқлимӣ 1-2⁰ баланд (дар Лахш ва Дехавз 1⁰ паст) буда, дар ноҳияҳои водигӣ-доманакӯҳӣ 19+24⁰ гарм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ 14+19⁰ гарм (дар Дехавз +10⁰, дар Дарвоз +24⁰ гарм), дар ноҳияҳои баландкӯҳ 4+8⁰ гармиро ташкил дод.

Дар қисмати зиёди моҳ ҳарорати рӯзона ҳаво дар водиҳо шабона 12+17⁰ гарм, рӯзона 29+34⁰ гарм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ шабона 7+12⁰ гарм, рӯзона 26+31⁰ гарм, дар ноҳияҳои баландкӯҳ шабона -4+10, рӯзона 14+19⁰ гармиро ташкил дод.

Дар рӯзҳои алоҳида пастшавии кӯтоҳмуддати ҳарорати ҳаво мушоҳида гардид. Рӯзҳои 14-16 сентябр пастшавии нисбатан якуҷбораи ҳарорати ҳаво ба амал омада буд, ки дар ин рӯзҳо бо сабаби воридшавии ҳавои сард ҳарорати ҳаво то 6-8⁰, ҳарорати миёнаи шабонарӯзии ҳаво аз меъёри иқлимӣ 2-6⁰ паст гардид.

Боронҳои кӯтоҳмуддат танҳо дар ноҳияҳои кӯҳӣ ба амал омада буд. Миқдори моҳонаи боришот дар ноҳияҳои водигӣ-доманакӯҳӣ 0-0,7 мм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ 0-43мм, дар ноҳияҳои баландкӯҳ 1-20 мм-ро ташкил намуд, ки аз меъёри иқлимӣ кам 0-60 фоизро ташкил намуда, танҳо дар ноҳияҳои алоҳидаи кӯҳӣ аз меъёри иқлими зиёд (195-354 фоиз) ба қайд гирифта шуд.

Фаъолияти сусти раъду барқ асосан давоми 2 рӯз мушоҳида гардид. Рӯзҳои 13-14 сентябр дар вилояти Хатлон ва НТЧ шамол бо шиддатнокии то 17-22м/с вазида, тӯфони чангу ғубор ба амал омада буд.

Шарҳи оби дарёҳо ва обанборҳо

Июл. Дар даҳаи дуҷум ва аввали даҳаи сеюми моҳи июл аз сабаби баланшавии ҳарорати ҳаво дар дарёҳои аз барфу пирияхҳо ғизогиранда (Панҷ, Ғунд, Бартанг, Ванҷ, Вахш, Сурхоб, Обихингоб, Зарафшон ва Исфара) баланшавии сатҳи об мушоҳида гардид. Дар дарёҳои Кофарниҳон, Варзоб, Қаратоғ ва Ёҳсу пастшавии мунтазами сатҳи об ба қайд гирифта шуд.

Сарфи миёнаи моҳонаи оби бештари ҳавзаи Панҷ ва Вахш дар худуд ва аз меъёр баланд буд (90-112 фоиз). Обнокии дарёҳои Зарафшон, Кофарниҳон, Варзоб, Қаратоғ ва Ёҳсу аз меъёри иқлимӣ кам буда, 68-84 фоизро ташкил намуд.

Ҳаҷми оби обанбори Норақ дар давоми моҳ 2241 млн.м³ зиёд гардида, 9983 млн.м³-ро ташкил дод, ки нисбати ҳаҷми ҳамин давраи соли гузашта 46 млн.м³ кам мебошад.

Ҳаҷми оби обанбори Қайроққум 943 млн.м³ кам гардида, 2510 млн.м³-ро ташкил дод, ки нисбати ҳаҷми ҳамин давраи соли гузашта 752 млн.м³ кам мебошад.

Дурустии пешгӯиҳои моҳона ба 100 фоиз баробар мебошад.

Август. Моҳи август дар дарёҳои ҷумҳурӣ камшавии ботадричи сатҳи об ба амал омада буд. Танҳо дар охири даҳаи аввал ва аввалҳои даҳаи дуюм аз ҳисоби афзоиши ҳарорат дар дарёҳои манбаи пирияхӣ дошта (Ғунд, Бартанг, Вахш, Обихингоу, Панҷ ва Зарафшон) зиёдшавии обноки мушоҳида гардида буд.

Дар маҷмӯъ сарфи миёнаи об дар дарёҳои ҷумҳурӣ аз меъёр кам ва дар худуди меъёр буд (54-101 фоиз).

Ҳаҷми оби обанбори Норақ дар давоми моҳ 564 млн.м³ зиёд гардида, 10547 млн.м³-ро ташкил дод, ки нисбати ҳаҷми ҳамин давраи соли гузашта 2,08 млн.м³ зиёд мебошад.

Ҳаҷми оби обанбори Қайроққум 703 млн.м³ кам гардида, 1807 млн.м³-ро ташкил дод, ки нисбати ҳаҷми ҳамин давраи соли гузашта 1357 млн.м³ кам мебошад.

Дурустии пешгӯиҳои моҳона ба 86 фоиз баробар мебошад.

Сентябр. Давоми моҳи сентябр дар дарёҳои ҷумҳурӣ камшавии ботадричи обнокӣ ба амал омада буд. Дар охири даҳрӯзаи сеюми моҳ зиёдшавии обнокии дарёи Ёхсу мушоҳида гардид.

Сарфи миёнаи моҳонаи оби дарёҳои ҷумҳурӣ дар худуд ва аз меъёр кам (63-105 фоиз) буд.

Ҳаҷми оби обанбори Норақ дар давоми моҳ 4 млн.м³ зиёд гардида, 10551 млн.м³-ро ташкил дод, ки нисбати ҳаҷми ҳамин давраи соли гузашта 25 млн.м³ кам мебошад.

Ҳаҷми оби обанбори Қайроққум 291 млн.м³ зиёд гардида, 2098 млн.м³-ро ташкил дод, ки нисбати ҳаҷми ҳамин давраи соли гузашта 1291 млн.м³ кам мебошад.

Дурустии пешгӯиҳои моҳона 86 фоизро ташкил медиҳад.

Замимаи 2. Индикаторҳои мақсадноки асосии СМР-2030

Номгӯи индикаторҳо	Воҳиди ченак	2015	2016	2017	семоҳаи I с.2018	семоҳаи II с.2018 ¹	семоҳаи III с.2018 ¹	Сенарияи индустриалӣ		
								2020	2025	2030
Шумораи аҳоли (дар охири сол)	ҳаз.нафар	8551,2	8742,8	8930,9	8973,6	9013,1	9061,5	9500	10490	11580
Суръати афзоиши воқеии ММД ба ҳисоби миёна дар як сол	%	6,0	6,9	7,1	7,0	7,2	7,0	6,7	6,9	7,8
ММД ба ҳар нафар аҳоли	сомонӣ	5727,8	6300,3	6925,2	x	x	x	8430	12297	17754
Маҷмӯи пасандозҳои дохилӣ нисбат ба ММД	%	13,0	12,2	9,7	x	x	x	22	26	28
Ҳиссаи маблағгузориҳои хусусӣ дар ММД	%	4,6	3,5	3,0	2,5	2,9	2,7	10	15	18
Ҳиссаи соҳаи саноат дар ММД	%	13,3	15,1	17,2	18,5	17,9	17,1	12,5-13,2	16	20-20,5
аз он ҷумла:										
-соҳаи истихроҷ	%	1,7	2,7	3,7	6,1	5,6	5,1	11-12	11-11,5	9-10
-соҳаи коркард	%	8,7	9,6	10,0	7,1	7,9	7,7	72-74	74-75	76-75,5
-истеҳсол ва тақсими газ, об ва энергия	%	2,9	2,8	3,5	5,3	4,4	4,3	15-16	14,0-14,5	14-14,5
Ҳиссаи соҳаи кишоварзӣ дар ММД	%	22,0	20,4	21,3	5,1	12,6	18,6	21	20,1	19-19,5
Ҳиссаи соҳаи хизматрасонӣ дар ММД (бе сохтмон)	%	41,0	41,1	40,3	55,6	47,7	43,2	37-37,5	34-34,2	28,5-29,5
Андозҳои ҳолиси ғайримустақим дар ММД	%	12,6	11,3	11,4	13,5	12,7	11,3	12,6	12,5	12,5
Истеҳсоли нерӯи барқ, ҳамагӣ	млрд.кВт.соат	17,1	17,1	18,1	4,8	6,8	5,5	26,2	37,5	40,7
Истеҳсоли нерӯи барқ дар НБО	млрд.кВт.соат	16,8	16,5	17,1	4,2	4,7	5,4	24,5	34,4	37,6
Истеҳсоли нерӯи барқ ба ҳар нафар аҳоли	ҳаз.кВт.с/наф	2,02	1,9	2,0	4,8	5,3	5,0	2,78	3,64	3,67

Дар бораи беҳатарию озукаворӣ ва камбизоатӣ

Номгӯи индикаторҳо	Воҳиди ченак	2015	2016	2017	семоҳаи I с.2018	семоҳаи II с.2018 ¹	семоҳаи III с.2018 ¹	Сенарияи индустриалӣ		
								2020	2025	2030
Афзоиши ҳаҷми истеҳсоли саноатӣ (нисбат ба соли 2016)	%	111,2	116,0	121,3	113,1	111,3	112,9	160	260	400
Истихроҷи нафт	ҳаз.тонна	24,6	25,1	23,5	5,8	8,0	6,2	25,0	30,0	36,0
Истихроҷи газ	ҳаз.м ³	4102	3290	1545	346,0	258,0	169,0	4600	5000	6000
Истихроҷи ангишт	млн.тонна	1,0	1,4	1,7	0,2	0,6	0,7	4,05	6,9	10,3
Гардиши бор	млрд.т.км	6,0	5,5	6,1	1,4	1,6	1,7	7,9	9,2	12,3
Мусофиргардиш	млрд.мус.км	9,2	9,1	9,3	2,2	2,2	2,7	13,2	15,5	20,6
Дарозумрии чашмдошт ҳангоми таваллуд, аз ҷумла:	сол	73,6	73,7	74,9	x	x	x	75,7	77,8	80,0
- мардон		71,8	71,9	73,0	x	x	x	73,8	75,9	78,0
-занон		75,6	75,7	76,9	x	x	x	77,7	80,0	82,2
Ҳиссаи шахсони дорои таҳсилоти касбӣ дар байни аҳолии ба кор машғул, аз ҷумла дар байни занон	%	26	29,8 ³	...	x	x	x	на кам аз 30	на кам аз 50	на кам аз 60
		20	19,8 ³	...	x	x	x	на кам аз 24	на кам аз 40	на кам аз 50
Афзоиши музди меҳнати воқеӣ (афзоиши миёна дар як сол)	%	1,8	3,3	11,4	1,2	2,0	2,4	5		
Таносуби музди меҳнати занон бо музди меҳнати мардон	%	61,1	64,0	59,9	x	x	x	65	70	75
Фарогирии кӯдакони аз 3 то 6 сола бо муассисаҳои таҳсилоти томақтабӣ	% ба гурӯҳи синну сол	8,7	9,1	9,3	x	x	x	30	40	50
Ҳисоби миёнаи солҳои хониш дар мактаб	сол	9,6	x	x	x	10	11	12

Номгӯи индикаторҳо	Воҳиди ченак	2015	2016	2017	семоҳан I с.2018	семоҳан II с.2018 ¹	семоҳан III с.2018 ¹	Сенарияи индустриалӣ		
								2020	2025	2030
Харочотҳои умумӣ ба соҳаи илм ⁴	% нисбат ба ММД	0,15	0,12	0,09	0,06	0,09	0,08	на кам аз 0,8	на кам аз 1,2	на кам аз 1,5
Афзоиши нафақаҳои воқеӣ (афзоиши миёна дар як сол)	%	-6,3	12,6	-7,3	x	x	x	6		
Сатҳи таъминот бо манзил	м ² /нафар	12	x	x	x	13	15	17
Сатҳи камбизоатӣ	%	31	30,3	29,5	x	x	x	20	18	15
Сатҳи фақри шадид	%	15,7	14,0	14,0	x	x	x	-	-	0
Индекси нобаробарии гендерӣ	раддабандӣ	мавқеи 69 дар байни 155 кишвар	x	x	x	на поён аз мавқеи 60	на поён аз мавқеи 55	на поён аз мавқеи 50
Индекси рушди гендерӣ	гурӯҳ	гурӯҳи 3-юм дар сатҳи рушд	x	x	x	гурӯҳи 2-юм дар сатҳи рушд	гурӯҳи 2-юм дар сатҳи рушд	гурӯҳи 2-юм дар сатҳи рушд
Ҳиссаи шуғл дар бахши ғайрирасмӣ	%	40	15,7 ²	15,7 ²	x	x	x	37	35	30

¹⁾ маълумотҳои пешакӣ

²⁾ таҳқиқоти қувваи корӣ-2009

³⁾ таҳқиқоти қувваи корӣ-2016

⁴⁾ маълумотҳои дар семоҳа овардашуда аз рӯи ҷамъбасти семоҳа

Замимаи 3. Тағйироти нархҳои миёнаи яклухт (пешниҳод) дар Тоҷикистон (сомонӣ/кг)

	семоҳаи I			семоҳаи II			семоҳаи III			семоҳаи IV		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2015	2016	2017
	Каргошка											
ВМКБ	-	-	-	1,80	4,50	4,20	2,66	3,45	3,22	2,20	3,29	3,97
Вилояти Суғд	0,78	3,19	1,63	0,95	3,60	1,86	1,15	2,40	1,32	1,00	1,13	2,10
Вилояти Хатлон	1,30	-	-	1,47	2,68	2,12	1,53	2,30	1,90	1,38	1,82	1,97
НТҚ	1,31	1,28	4,95	0,98	3,35	1,54	1,35	2,82	1,76	1,76	1,62	2,74
Ба ҳисоби миёна дар чумхурӣ	0,80	3,19	1,64	1,18	2,97	2,0	1,34	2,31	1,61	1,39	1,58	2,39
	Шир											
ВМКБ	5,0	5,0	4,0	4,6	4,60	4,20	4,0	4,5	4,48	3,7	4,50	4,10
Вилояти Суғд	1,62	2,49	2,69	1,75	2,60	2,72	2,34	2,40	2,46	1,51	1,51	2,61
Вилояти Хатлон	2,0	2,37	1,57	2,45	2,50	2,90	2,75	2,35	2,33	1,98	2,18	2,96
НТҚ	2,86	2,76	2,63	2,72	2,75	2,87	2,74	2,75	2,71	2,73	2,69	2,75
Ба ҳисоби миёна дар чумхурӣ	1,07	2,54	2,41	2,43	2,51	2,86	2,50	2,65	2,57	2,19	1,85	2,84
	Гандум											
ВМКБ	-	-	-	-	2,60	2,0	2,0	3,0	2,88	2,52	2,00	2,95
Вилояти Суғд	1,36	1,29	1,70	1,54	1,74	2,11	1,34	1,45	1,97	1,22	1,35	1,70
Вилояти Хатлон	-	1,40	-	1,88	1,65	2,0	1,81	1,90	2,01	1,71	1,55	1,34
НТҚ	1,71	1,96	1,97	0,8	1,54	1,77	1,28	1,63	1,88	1,50	1,25	1,64
Ба ҳисоби миёна дар чумхурӣ	1,42	1,57	1,84	1,69	1,68	1,98	1,50	1,52	1,99	1,52	1,38	1,45

Замимаи 4. Тағйироти нархҳои миёнаи истеъмоли аз рӯи семоҳаҳои солҳои 2015 - 2018 дар Тоҷикистон (сомони/кг)

	семоҳаи I			семоҳаи II			семоҳаи III			семоҳаи IV					
	2015	2016	2017	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2015	2016	2017
Картошка															
ш. Душанбе	2,29	1,95	3,78	1,98	3,10	3,28	1,88	4,62	3,03	1,92	3,80	2,13	1,93	2,03	3,60
Вилояти Суғд	1,95	1,68	3,53	1,61	2,91	3,09	1,64	4,77	2,73	1,65	3,13	1,47	1,57	1,80	3,32
Вилояти Хатлон	2,16	1,94	3,74	1,94	3,14	3,18	1,70	4,54	2,37	1,94	3,80	1,94	1,93	2,17	3,47
ВМКБ	х	х	4,71	х	3,74	3,94	х	5,78	3,89	х	5,17	2,81	х	х	4,15
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	2,13	1,86	3,94	1,85	3,22	3,38	1,74	4,93	3,01	1,84	3,97	2,09	1,81	2,00	3,64
Шир															
ш. Душанбе	3,90	3,74	4,10	4,00	4,43	4,67	3,50	3,63	4,0	3,50	4,00	3,93	4,27	3,97	4,33
Вилояти Суғд	3,01	2,96	2,99	3,03	3,00	3,00	2,92	2,98	3,0	2,92	2,97	3,00	3,05	2,98	3,00
Вилояти Хатлон	3,51	3,53	3,56	3,79	3,68	3,75	3,33	3,33	3,33	3,39	3,37	3,40	3,67	3,62	3,84
ВМКБ	х	х	4,31	х	4,27	4,51	х	4,27	4,51	х	4,27	4,35	х	х	4,43
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	3,47	3,41	3,74	3,61	3,85	3,98	3,25	3,55	3,71	3,27	3,65	3,67	3,66	3,52	3,90
Орди нави якум															
ш. Душанбе	3,86	3,16	3,10	3,40	3,18	3,19	3,29	3,34	3,08	3,15	3,32	3,25	5,00	3,0	3,12
Вилояти Суғд	3,65	2,90	2,88	3,14	3,02	2,92	3,02	3,09	2,91	2,87	3,08	3,05	4,98	2,87	2,84
Вилояти Хатлон	3,72	3,15	3,19	3,36	3,28	3,24	3,33	3,31	3,13	3,12	3,31	3,23	4,67	3,13	3,22
ВМКБ	х	х	3,53	х	3,64	3,55	х	3,67	3,49	х	3,67	3,57	х	х	3,53
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	3,74	3,07	3,17	3,30	3,28	3,22	3,21	3,35	3,15	3,05	3,34	3,28	4,88	3,03	3,18
Гандум															
г. Душанбе	2,40	2,47	2,64	2,50	2,50	2,80	2,47	2,54	2,87	2,45	2,73	2,83	2,50	2,45	2,80
Согдийская область	1,95	1,85	2,04	1,88	1,88	2,09	1,89	2,01	2,13	1,80	2,13	2,06	1,77	1,84	2,12
Хатлонская область	1,87	1,96	2,10	1,87	1,99	2,19	2,01	2,10	2,20	2,00	2,11	2,34	1,81	1,95	2,19
В среднем по республике	2,07	2,09	2,26	2,08	2,12	2,36	2,12	2,22	2,40	2,08	2,32	2,41	2,03	2,08	2,37
Биринҷ															
ш. Душанбе	9,73	10,03	7,18	10,50	7,83	6,87	10,20	7,0	7,20	10,20	7,00	8,00	10,30	9,23	6,87
Вилояти Суғд	7,52	6,73	6,04	6,89	5,77	5,75	6,64	5,82	5,68	6,89	6,43	6,85	7,12	6,49	6,16
Вилояти Хатлон	7,66	7,28	6,87	7,31	6,82	6,88	7,39	6,82	6,94	7,43	6,91	7,41	8,23	6,98	6,91
ВМКБ	х	х	10,67	х	10,51	11,09	х	10,51	11,34	х	10,67	11,50	х	х	11,0
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	8,31	8,01	7,69	8,23	7,73	7,65	8,08	7,54	7,79	8,17	7,75	8,44	8,55	7,57	7,73
Шакар															
ш. Душанбе	5,70	6,95	7,23	6,67	6,87	6,27	7,00	7,58	6,47	7,03	7,80	6,70	6,05	7,0	6,67
Вилояти Суғд	5,59	6,85	7,03	6,63	6,68	6,22	6,79	7,43	6,27	6,97	7,42	6,49	5,99	7,01	6,60
Вилояти Хатлон	5,57	7,14	7,31	6,73	7,07	6,39	7,01	7,53	6,30	7,42	7,77	6,59	6,03	7,38	6,86

Дар бораи бехатарии озукаворӣ ва камбизоатӣ

ВМКБ	х	х	8,21	х	7,92	7,56	х	8,00	7,44	х	8,67	7,51	х	х	8,26
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	5,62	6,98	7,45	6,68	7,14	6,61	6,93	7,64	6,62	7,14	7,92	6,82	6,02	7,16	7,10
				семоҳаи I			семоҳаи II			семоҳаи III			семоҳаи IV		
	2015	2016	2017	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2015	2016	2017
Пиёз															
ш. Душанбе	2,10	1,47	2,73	1,87	2,05	2,48	1,35	2,43	1,33	1,27	3,52	1,05	1,72	1,40	2,93
Вилояти Суғд	1,78	1,32	2,52	1,42	1,83	2,21	1,26	2,66	1,24	0,99	3,06	0,95	1,21	1,22	2,55
Вилояти Хатлон	1,98	1,50	2,91	1,99	2,49	2,64	1,20	2,68	1,18	1,21	3,48	1,00	1,61	1,62	3,00
ВМКБ	х	х	3,83	х	3,19	3,61	х	3,53	2,35	х	4,76	1,72	х	х	3,85
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	1,96	1,40	3,00	1,76	2,39	2,74	1,27	2,83	1,52	1,15	3,70	1,18	1,51	1,41	3,08
Равғани пахта															
ш. Душанбе	10,27	11,28	11,76	11,03	11,50	11,50	11,23	11,73	11,37	11,50	11,87	12,00	10,70	11,33	11,93
Вилояти Суғд	8,71	10,26	10,64	10,00	10,94	9,41	10,16	10,96	9,49	10,23	10,53	11,15	9,33	10,64	10,13
Вилояти Хатлон	8,10	9,89	10,61	9,75	10,40	9,88	9,97	10,68	9,83	9,95	10,91	10,83	8,55	9,90	10,43
ВМКБ	х	х	13,11	х	12,25	13,55	х	13,10	13,02	х	13,55	12,93	х	х	13,55
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	9,02	10,48	11,53	10,26	11,27	11,08	10,45	11,62	10,93	10,56	11,71	11,73	9,53	10,62	11,51
Гӯшти гусфанд															
ш. Душанбе	36,50	33,21	35,53	33,50	33,50	37,33	33,33	36,10	38,83	33,00	36,17	39,17	35,33	33,00	36,33
Вилояти Суғд	35,95	33,23	37,68	33,11	33,59	38,75	32,78	36,97	38,72	33,35	39,93	40,88	35,73	33,67	40,21
Вилояти Хатлон	34,95	32,14	34,39	32,46	32,60	36,55	32,04	35,12	39,16	32,03	34,71	38,57	33,39	32,04	35,11
ВМКБ	х	х	31,55	х	30,74	32,47	х	31,49	33,65	х	31,98	35,58	х	х	31,92
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	35,80	32,86	34,78	33,02	32,61	36,28	32,72	34,92	37,59	32,79	35,70	38,55	34,82	32,90	35,91
Гӯшти гов															
ш. Душанбе	35,50	32,79	36,04	32,50	32,83	36,83	32,50	36,50	37,33	33,33	37,67	39,83	33,83	32,83	37,17
Вилояти Суғд	32,05	30,62	34,35	29,67	31,04	34,84	30,13	33,87	34,84	31,17	36,16	37,26	31,32	31,52	36,32
Вилояти Хатлон	32,68	30,10	33,92	29,49	29,65	35,33	30,00	34,07	36,68	30,47	36,00	37,51	31,36	30,42	35,95
ВМКБ	х	х	30,06	х	29,25	31,31	х	30,00	33,32	х	30,49	34,58	х	х	30,49
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	33,41	31,17	33,59	30,55	30,69	34,58	30,88	33,61	35,54	31,66	35,08	37,29	32,17	31,59	34,98
Гӯшти мурғ															
ш. Душанбе	17,00	19,42	20,63	18,00	19,17	23,00	20,00	19,67	21,67	20,0	20,90	23,33	17,00	19,67	22,80
Вилояти Суғд	13,09	13,98	15,51	13,66	14,21	17,45	13,91	14,30	16,82	14,09	16,21	18,05	13,38	14,24	17,11
Вилояти Хатлон	15,24	15,00	15,08	15,00	14,80	18,00	15,00	14,39	16,80	15,00	14,80	18,00	15,24	15,00	16,33
ВМКБ	х	х	19,51	х	19,51	20,00	х	19,51	19,84	х	19,51	20,67	х	х	19,51
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	15,11	16,13	17,68	15,55	16,92	19,61	16,30	17,02	18,78	16,36	17,85	20,01	15,21	16,30	18,94
Тухм 10 дона															
ш. Душанбе	7,40	7,84	7,89	7,60	8,13	8,47	7,43	7,87	8,23	7,60	7,40	7,53	7,50	8,73	8,17

Вилояти Сугд	6,30	6,92	7,43	6,50	7,73	7,85	6,33	7,49	7,36	6,58	6,74	6,86	6,82	8,27	7,75
Вилояти Хатлон	7,15	7,45	7,80	7,26	8,39	8,11	7,03	7,52	7,77	6,90	7,30	7,33	7,52	8,61	7,97
ВМКБ	х	х	9,55	х	9,93	9,78	х	9,49	9,84	х	9,49	9,34	х	х	9,28
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	6,95	7,40	8,17	7,12	8,55	8,55	6,93	8,09	8,30	7,03	7,73	7,77	7,28	8,54	8,29

Замимаи 5. Нишондиҳандаҳои ҷудоғонаи буҷети хонаводаҳо аз рӯи гурӯҳҳои дахфоизаи аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон (аз рӯи маълумотҳои тадқиқоти интихобии хонаводаҳо)

	Ҳамаи хонаводаҳо				<i>аз он ҷумла:</i>							
	10 фоизи аҳолии таъминоташ камтарин		10 фоизи аҳолии таъминоташ пурра		шаҳрҳо				деҳот			
	нӯҳ моҳи с.2017	нӯҳ моҳи с.2018	нӯҳ моҳи с.2017	нӯҳ моҳи с.2018	нӯҳ моҳи с.2017	нӯҳ моҳи с.2018	нӯҳ моҳи с.2017	нӯҳ моҳи с.2018	нӯҳ моҳи с.2017	нӯҳ моҳи с.2018	нӯҳ моҳи с.2017	нӯҳ моҳи с.2018
Даромадҳои пулӣ (сомонӣ)	93,10	209,38	1001,23	1540,16	127,16	275,28	1036,39	1559,48	80,17	184,61	988,33	1533,69
<i>аз он ҷумла:</i>												
даромадҳои меҳнатӣ	47,20	112,90	359,18	641,95	91,33	197,63	541,02	907,51	30,84	81,94	292,06	545,47
пардохтҳои иҷтимоӣ (нафақа, стипендия, ёрданпулӣ ва дигар пардохтҳо)	16,97	31,06	31,3	53,69	16,26	27,18	44,09	80,37	17,13	32,27	26,58	43,99
Мадохилот аз фурӯши маҳсулоти кишоварзӣ, хӯроки чорво, чорво ва ғайра	1,29	5,08	142,18	198,01	-	-	5,01	7,60	1,76	6,86	192,84	267,43
Дигар мадохилот (аз он ҷумла интиқоли маблағҳо)	27,64	60,5	468,57	646,51	19,56	50,47	446,27	564,00	30,44	63,54	476,85	676,80
Ҳароҷоти пулӣ (сомонӣ)	199,51	319,25	740,51	1119,79	185,21	334,70	816,16	1156,02	203,65	311,91	712,64	1107,01
<i>аз он ҷумла:</i>												
ҳароҷоти истеъмолий	177,44	302,88	610,90	907,90	179,17	312,51	731,72	1042,92	175,84	297,71	566,33	859,05
харид қардани хӯрокворӣ яқоя бо хӯроки умумӣ	106,95	180,66	245,23	400,34	74,72	189,02	317,62	513,88	105,50	176,64	218,52	359,14
харид қардани молҳои ғайриозуқа барои истифодаи шахсӣ	45,52	74,84	248,48	325,28	33,80	51,63	243,84	301,28	49,55	82,72	250,21	334,13
пардохти хизматрасонӣ	24,91	47,34	116,56	180,71	36,03	71,80	169,92	225,20	20,72	38,32	96,86	164,58
хариди машрубот	0,06	0,05	0,63	1,57	0,01	0,06	0,34	2,57	0,08	0,04	0,74	1,20
Як узви хонавода дар як моҳ истеъмом кардааст, килограмм												
Маҳсулоти нонӣ	12,19	12,52	13,18	13,68	10,93	10,99	11,56	12,14	12,58	13,00	13,78	14,25
Картошка	2,90	3,05	3,71	3,98	2,74	2,96	3,72	3,91	2,94	3,06	3,70	4,01
Сабзавоту поллизӣ	7,19	6,93	13,24	11,42	6,29	6,56	13,73	11,98	7,47	7,02	13,06	11,21
Мева, буттамева, меваи хушк	0,77	0,77	1,88	1,83	0,97	0,89	2,47	2,26	0,70	0,72	1,66	1,67
Гӯшт ва маҳсулоти гӯштӣ	0,67	0,72	1,84	1,79	0,65	0,75	2,27	2,06	0,68	0,70	1,68	1,69
Шир ва маҳсулоти ширӣ	4,34	5,06	7,91	7,38	2,17	2,56	7,25	6,80	5,10	5,92	8,15	7,59

Дар бораи бехатарии озукаворӣ ва камбизоатӣ

Моҳӣ ва маҳсулоти моҳӣ	0,01	0,01	0,04	0,05	0,01	0,01	0,08	0,07	0,01	0,01	0,03	0,04
Тухм (дона)	4	5	10	11	4	5	12	12	4	5	9	10
Қанд ва маҳсулоти қаннодӣ	0,97	1,06	1,48	1,57	0,88	0,98	1,50	1,57	0,99	1,08	1,47	1,57
Равғани растанӣ ва дигар равғанҳо	1,26	1,33	1,71	1,75	1,11	1,22	1,58	1,65	1,30	1,36	1,75	1,79

Замимаи 6. Тақсими хонаводаҳо ва аҳолии онҳо аз рӯи андозаи ҳисоби миёнаи даромади пулии умумии ҳар аъзои хонавода ва даромади дар ихтиёрдоштаи онҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар нӯҳ моҳи солҳои 2017-2018 (аз рӯи маълумоти тадқиқоти интихобии хонаводаҳо, ба ҳисоби фоиз)

	Тақсими аз рӯи даромади пулӣ дар нӯҳ моҳи соли 2017					Тақсими аз рӯи даромади пулӣ дар нӯҳ моҳи соли 2018			
	умумӣ		дар ихтиёрдошта			умумӣ		дар ихтиёрдошта	
	шумораи хонаводаҳои тадқиқшуда	аҳолии онҳо	шумораи хонаводаҳои тадқиқшуда	аҳолии онҳо		шумораи хонаводаҳои тадқиқшуда	аҳолии онҳо	шумораи хонаводаҳои тадқиқшуда	аҳолии онҳо
Ҳамагӣ	3000	17479	3000	17479	Ҳамагӣ	3000	17345	3000	17345
аз он ҷумла					аз он ҷумла				
даромади пулӣ ба ҳисоби миёна ба ҳар нафар аҳоли дар як моҳ, сомонӣ					даромади пулӣ ба ҳисоби миёна ба ҳар нафар аҳоли дар як моҳ, сомонӣ				
то 120,00	7,9	9,7	8,2	10,0	то 120,00	5,2	6,3	5,6	6,7
120,01-160,00	8,2	10,3	8,6	10,7	120,01-160,00	6,7	8,6	6,9	9,0
160,01-200,00	11,5	13,4	11,7	13,6	160,01-200,00	9,8	11,7	10,4	12,3
200,01-240,00	9,7	10,6	10,1	11,0	200,01-240,00	10,3	11,8	10,9	12,3
240,01-280,00	9,9	1,4	10,4	10,8	240,01-280,00	10,2	11,0	10,3	11,0
280,01-320,00	8,3	8,5	8,1	8,2	280,01-320,00	8,6	8,8	8,6	8,7
320,01-360,00	6,8	6,7	7,0	6,8	320,01-360,00	7,8	7,7	8,0	7,9
360,01-400,00	6,5	5,8	6,2	5,5	360,01-400,00	7,1	6,7	7,0	6,5
400,01-440,00	4,8	4,5	4,8	4,4	400,01-440,00	4,8	4,5	4,6	4,2
440,01-480,00	3,6	3,0	3,5	3,0	440,01-480,00	4,3	3,8	4,3	3,8
480,01-520,00	3,4	2,9	3,3	2,7	480,01-520,00	4,1	3,5	4,0	3,3
520,01-560,00	2,9	2,3	2,8	2,3	520,01-560,00	2,9	2,4	2,6	2,1
560,01-600,00	2,6	2,1	2,2	1,7	560,01-600,00	2,7	2,2	2,4	1,9
600,01-640,00	1,4	1,1	1,3	1,1	600,01-640,00	1,7	1,4	1,9	1,6
640,01-680,00	1,5	1,1	1,5	1,1	640,01-680,00	1,6	1,2	1,4	1,0
680,01-720,00	1,3	1,1	1,2	1,0	680,01-720,00	1,6	1,3	1,5	1,2

Дар бораи бехатарии озукаворӣ ва камбизоатӣ

720,01-760,00	1,0	0,7	0,9	0,6	720,01-760,00	1,1	0,8	1,0	0,7
760,01-800,00	1,0	0,6	1,0	0,6	760,01-800,00	1,2	0,8	1,0	0,7
800,01 ва зиёд	7,7	5,1	7,2	4,8	800,01 ва зиёд	8,3	5,6	7,7	5,2

Замимаи 7. Харочоти пулии хонаводаҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон (аз рӯи маълумоти тадқиқоти интихобии хонаводаҳо)

	дар нӯҳ моҳи с.2017						дар нӯҳ моҳи с.2018					
	ба як узви хонавода дар як моҳ, сомонӣ	аз он ҷумла:		ба як узви хонавода дар як моҳ, сомонӣ	аз он ҷумла:		ба як узви хонавода дар як моҳ, сомонӣ	аз он ҷумла:		ба як узви хонавода дар як моҳ, сомонӣ	аз он ҷумла:	
		дар шаҳр	дар деҳот		дар шаҳр	дар деҳот		дар шаҳр	дар деҳот		дар шаҳр	дар деҳот
Харочоти пулӣ	317,72	368,86	298,55	100	100	100	338,33	380,09	322,43	100	100	100
<i>аз он ҷумла:</i>												
Харочоти истеъмолӣ	285,99	341,73	265,20	90,1	92,64	88,83	305,24	352,28	287,51	90,2	92,7	89,2
<i>аз он ҷумла:</i>												
барои хӯрок	157,31	187,62	146,01	55,01	54,90	55,06	162,03	188,41	152,11	47,9	49,6	47,2
барои хариди молҳои ғайриозука	84,22	87,82	82,77	29,45	25,70	31,21	92,05	92,56	91,65	27,2	24,4	28,4
<i>аз он ҷумла:</i>												
либос, пойафзол, газвор	28,12	32,96	26,32	33,39	37,53	31,80	31,04	36,44	29,01	9,2	9,6	9,0
мебел ва ашёи фарҳангию маишӣ	9,32	10,36	8,93	11,07	11,80	10,79	11,11	13,33	10,28	3,3	3,5	3,2
Доруворӣ, асбобу анҷоми тиббӣ	9,74	13,71	8,27	11,56	15,61	9,99	11,25	13,49	10,41	3,3	3,5	3,2
маводҳои сохтмонӣ	13,66	5,23	16,70	16,22	5,96	20,18	16,57	5,53	20,52	4,9	1,5	6,4
сӯзишворӣ	2,73	0,89	3,40	3,24	1,01	4,11	1,71	0,79	2,04	0,5	0,2	0,6
барои хариди маснуоти тамоқу	0,37	0,27	0,40	0,44	0,31	0,48	0,39	0,27	0,43	0,1	0,1	0,1

Дар бораи бехатарии озукаворӣ ва камбизоатӣ

	дар нӯҳ моҳи с.2017						дар нӯҳ моҳи с.2018					
	ба як узви хонавода дар як моҳ, сомонӣ	аз он ҷумла:		ба як узви хонавода дар як моҳ, сомонӣ	аз он ҷумла:		ба як узви хонавода дар як моҳ, сомонӣ	аз он ҷумла:		ба як узви хонавода дар як моҳ, сомонӣ	аз он ҷумла:	
		дар шаҳр	дар деҳот		дар шаҳр	дар деҳот		дар шаҳр	дар деҳот		дар шаҳр	дар деҳот
барои хариди машрубот	0,21	0,13	0,23	0,25	0,15	0,28	0,23	0,21	0,24	0,1	0,1	0,1
пардохти хизматрасонии шахсӣ	44,25	66,17	36,19	15,47	19,36	13,65	49,22	70,30	41,47	14,5	18,5	12,9
<i>аз он ҷумла:</i>												
пардохти хизмати коммуналӣ	15,14	26,40	11,01	34,21	39,90	30,42	17,66	32,94	17,45	5,2	8,7	5,4
<i>аз он ҷумла:</i>												
манзилгоҳ	0,44	1,11	0,19	2,91	4,20	1,73	0,54	1,44	0,21	0,2	0,4	0,1
хизмати коммуналӣ	14,70	25,29	10,82	97,09	95,80	98,27	17,12	31,50	17,24	5,1	8,3	5,3
аз он ҷумла пардохти қувваи барқ	8,68	16,04	5,98	59,05	63,42	55,27	10,05	17,65	7,27	3,0	4,6	2,3
пардохти хизмати маишӣ	18,85	30,25	14,66	42,60	45,72	40,51	21,60	32,94	17,45	6,4	8,7	5,4
аз он ҷумла барои дӯхту таъмири либосу пойафзол	0,96	0,74	1,04	5,09	2,45	7,09	0,82	0,64	0,89	0,2	0,2	0,3
хизмати фарҳангию маърифатӣ	0,11	0,24	0,06	0,25	0,36	0,17	0,44	0,19	0,53	0,1	0,0	0,2
пардохт барои таҳсил	4,36	7,87	3,07	9,85	11,89	8,48	3,70	5,53	3,03	1,1	1,5	0,9
пардохт барои ёрии тиббӣ	2,38	2,82	2,21	5,38	4,26	6,11	3,41	5,13	2,78	1,0	1,3	0,9
пардохт барои санаторияю муолиҷа, инчунин истироҳат	0,23	0,45	0,14	0,52	0,68	0,39	0,14	0,11	0,16	0,0	0,0	0,0
пардохти хизмати нақлиёт	12,36	14,71	11,48	27,93	22,23	31,72	13,13	15,86	12,12	3,9	4,2	3,8
пардохти хизмати алоқа	4,57	6,77	3,76	10,33	10,23	10,39	5,39	7,55	4,60	1,6	2,0	1,4
пардохти хизмати соҳаи ҳуқуқ	0,21	0,15	0,24	0,47	0,23	0,66	0,22	0,34	17,10	0,1	0,1	5,3
Андозҳо ва дигар пардохтҳо	8,48	15,70	5,84	2,67	4,26	1,96	9,57	17,16	6,81	2,8	4,5	2,1

Дар бораи бехатарии озукаворӣ ва камбизоатӣ

	дар нӯҳ моҳи с.2017						дар нӯҳ моҳи с.2018					
	ба як узви хонавода дар як моҳ, сомонӣ	аз он ҷумла:		ба як узви хонавода дар як моҳ, сомонӣ	аз он ҷумла:		ба як узви хонавода дар як моҳ, сомонӣ	аз он ҷумла:		ба як узви хонавода дар як моҳ, сомонӣ	аз он ҷумла:	
		дар шаҳр	дар деҳот		дар шаҳр	дар деҳот		дар шаҳр	дар деҳот		дар шаҳр	дар деҳот
Дигар харочот	23,25	11,43	27,51	7,32	3,10	9,21	23,52	10,65	28,11	7,0	2,8	8,7

Тақсимои хонаводаҳо ва аҳолии онҳо аз рӯи андозаи ҳисоби миёнаи харочоти истеъмоли дар нӯҳ моҳи соли 2017 (аз рӯи маълумоти тадқиқоти интихобии хонаводаҳо; ба ҳисоби фоиз)

	Шумораи хонаводаҳои тадқиқшуда	Аҳолии онҳо	Хонаводаҳое, ки иборат аст аз:					Хонаводаҳое, ки фарзандони то 16 сола доранд	аз он ҷумла хонаводаҳои дорои			
			1 нафар	2 нафар	3 нафар	4 нафар	5 нафар ва зиёдтар		1 фарзанд	2 фарзанд	3 фарзанд	4 фарзанд ва бештар
Ҳамагӣ	3000	17268	24	143	305	461	2025	2464	624	724	606	510
аз он ҷумла аз рӯи харочоти истеъмоли ба ҳар нафар аҳоли дар як моҳ, сомонӣ												
то 120,00	4,9	6,7	0,0	0,7	1,0	1,3	6,6	5,6	1,6	4,7	5,8	11,8
120,01-160,00	8,1	10,6	4,2	0,0	1,6	2,2	11,1	9,4	4,2	7,3	10,2	17,6
160,01-200,00	13,2	15,4	0,0	2,8	4,3	8,9	16,4	14,6	10,3	12,3	16,3	21,0
200,01-240,00	13,2	14,1	0,0	3,5	6,6	11,7	15,4	14,6	12,0	15,2	14,9	16,7
240,01-280,00	11,0	11,1	4,2	7,7	8,2	11,3	11,8	11,5	10,9	12,2	12,0	10,6
280,01-320,00	9,8	9,5	12,5	2,1	9,8	11,7	9,9	9,7	11,5	8,4	12,2	6,5
320,01-360,00	8,4	7,5	4,2	8,4	10,8	13,0	7,1	8,2	10,4	9,8	7,3	4,1
360,01-400,00	6,6	6,0	0,0	7,0	11,1	8,2	5,6	6,3	8,7	6,9	5,6	3,5
400,01-440,00	4,8	4,1	4,2	7,7	7,5	6,9	3,8	4,3	5,3	5,9	3,3	2,0

Дар бораи бехатарии озукаворӣ ва камбизоатӣ

440,01-480,00	3,7	2,9	0,0	8,4	7,9	5,6	2,3	3,0	3,8	3,5	2,5	1,8
480,00-520,00	2,6	2,0	4,2	4,9	4,3	4,6	1,6	2,2	3,7	2,3	1,7	1,0
520,01-560,00	2,1	1,6	0,0	9,8	3,6	2,6	1,3	1,6	2,7	1,9	0,7	0,8
560,01-600,00	2,0	1,4	4,2	8,4	3,6	2,4	1,2	1,4	2,6	1,7	1,0	0,2
600,01-640,00	1,1	0,8	0,0	5,6	1,3	2,0	0,6	1,0	1,4	1,2	0,8	0,4
640,01-680,00	1,1	0,9	4,2	2,1	1,6	1,1	0,8	0,9	1,3	1,1	1,0	0,2
680,01-720,00	1,0	0,8	8,3	3,5	2,6	1,1	0,5	0,7	1,0	0,6	0,7	0,6
720,01-760,00	0,7	0,5	4,2	3,5	1,0	0,7	0,4	0,5	1,3	0,6	0,2	0,0
760,01-800,00	0,5	0,4	4,2	2,1	0,7	0,2	0,4	0,4	0,5	0,4	0,5	0,2
800,01 ва зиёд	5,1	3,7	41,7	11,9	12,5	4,6	3,1	4,0	6,9	4,0	3,5	1,2

Тақсимоти хонаводаҳо ва аҳолии онҳо аз рӯи андозаи ҳисоби миёнаи харочоти истеъмоли дар нӯҳ моҳи соли 2018 (аз рӯи маълумоти тадқиқоти интихобии хонаводаҳо, ба ҳисоби фоиз)

	Шумораи хонаводаҳои тадқиқшуда	Аҳолии онҳо	Хонаводаҳо, ки иборат аст аз:					Хонаводаҳо, ки фарзандони то 16 сола доранд	аз он ҷумла хонаводаҳои дорои:			
Ҳамагӣ	3000	17118	27	131	306	462	2074	2960	627	1222	611	500
аз он ҷумла аз рӯи харочоти истеъмоли ба ҳар нафар аҳоли дар як моҳ, сомонӣ												
то 120,00	5,6	6,7	1,3	1,3	2,9	3,7	6,7		3,5	2,7	5,6	15,0
120,01-160,00	6,9	9,0	-	1,0	1,2	3,0	9,2		7,8	5,9	12,7	11,5
160,01-200,00	10,4	12,3	1,3	1,3	4,0	5,6	13,1		7,8	5,9	12,7	11,5
200,01-240,00	10,9	12,3	2,5	0,5	4,3	8,2	13,3		9,0	38,3	12,3	15,7
240,01-280,00	10,3	11,0	1,3	3,0	5,9	10,3	11,6		10,0	6,3	7,4	10,8
280,01-320,00	8,6	8,7	2,5	2,8	5,2	7,4	9,9		8,2	5,5	16,7	7,1
320,01-360,00	8,0	7,9	5,0	5,1	6,5	8,8	8,2		8,7	8,1	7,8	7,0
360,01-400,00	7,0	6,5	2,5	5,3	8,1	10,8	6,1		8,3	7,7	6,8	3,7
400,01-440,00	4,6	4,2	2,5	4,3	5,8	5,4	4,3		5,5	5,4	4,1	2,1

Дар бораи бехатарии озукаворӣ ва камбизоатӣ

440,01-480,00	4,3	3,8	1,3	5,3	6,0	6,3	3,6		5,1	5,0	3,6	2,5
480,00-520,00	4,0	3,3	3,8	5,8	8,0	5,6	3,0		10,3	2,3	3,0	1,5
520,01-560,00	2,6	2,1	2,5	3,3	5,6	3,9	1,8		7,2	1,3	1,8	1,1
560,01-600,00	2,4	1,9	-	6,3	4,7	2,8	1,7		6,2	1,3	1,5	1,1
600,01-640,00	1,9	1,6	-	3,6	4,1	2,7	1,3		5,2	1,0	1,0	1,0
640,01-680,00	1,4	1,0	2,5	5,1	3,6	1,6	0,7		4,3	0,7	0,6	0,2
680,01-720,00	1,5	1,2	1,3	4,1	3,2	1,9	1,0		4,1	0,7	1,0	0,5
720,01-760,00	1,0	0,7	2,5	5,6	1,2	1,7	0,5		2,9	0,5	0,8	0,1
760,01-800,00	1,0	0,7	1,3	3,0	2,8	1,3	0,5		3,1	0,4	0,6	0,1
800,01 ва зиёд	7,7	5,2	66,3	33,2	16,9	9,2	3,7		13,4	3,3	3,9	1,9

Замимаи 8. Истеъмоли хӯрокворӣ ба ҳисоби миёна ба ҳар узви хонаводаҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон (аз рӯи маълумоти тадқиқоти интихобии хонаводаҳо)

(дар як моҳ; кг)

	дар нӯҳ моҳи соли 2017			дар нӯҳ моҳи соли 2018		
	Ҳамагӣ	аз он ҷумла:		Ҳамагӣ	аз он ҷумла:	
		дар шаҳр	дар деҳот		дар шаҳр	дар деҳот
Маҳсулоти нонӣ	13,27	12,65	13,49	13,31	12,52	13,61
Картошка	3,37	3,70	3,26	3,77	3,82	3,75
Сабзавоту полизӣ	14,82	14,84	14,8	11,47	11,98	11,29
Мева ва буттамева, хушкмева	3,34	2,72	3,56	3,36	2,78	3,58
Қанд ва маҳсулоти қаннодӣ	1,23	1,35	1,19	1,27	1,34	1,24

Дар бораи бехатарии озуқаворӣ ва камбизоатӣ

Гӯшт ва маҳсулоти гӯштӣ	1,19	1,36	1,13	1,13	1,30	1,07
Моҳӣ ва маҳсулоти моҳӣ	0,02	0,03	0,02	0,02	0,02	0,02
Шир ва маҳсулоти ширӣ	5,50	4,01	6,04	5,61	4,19	6,14
Тухм, (дона)	7	7	7	7	8	7
Равғани растанӣ ва маргарин	1,45	1,45	1,45	1,46	1,48	1,46

БУЛЛЕТЕНИ ИТТИЛООТӢ
ДАР БОРАИ БЕҲАТАРИИ ОЗУҚАВОРӢ ВА КАМБИЗОАТӢ

/дар зери таҳрири - Директори
Агентии омили назди Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон – Ҳасанзода Г.К.
734025 Тоҷикистон ш.Душанбе, кӯчаи Бохтар 17/

Фармоиши № _____

Адади нашр 75 нусха

Ба чоп супурда шуд «25» декабри соли 2018

Раёсати таъбу нашри таъҷилӣ МД МКҲ-ии

Агентии омили назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон